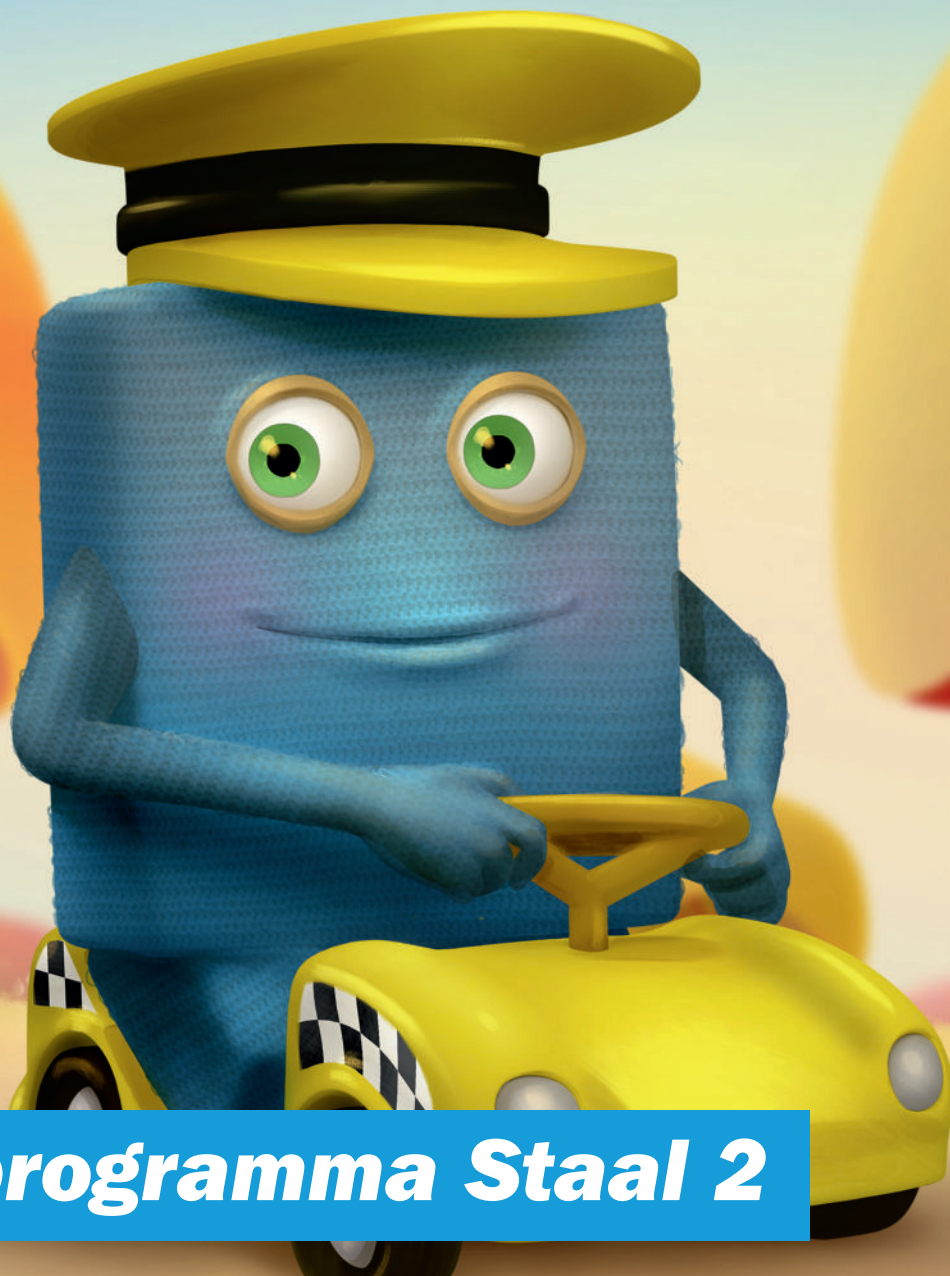

Instapprogramma Staal 2

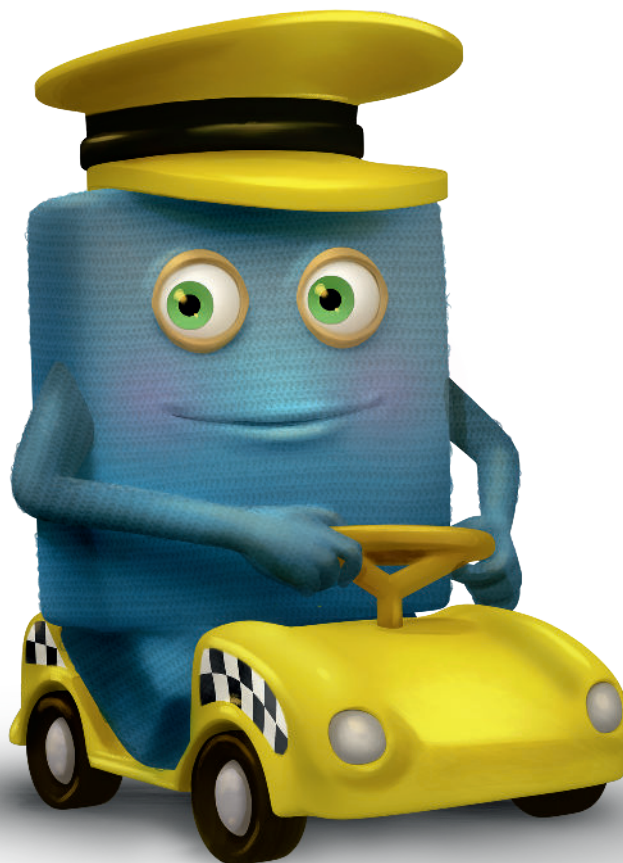
voor Taal actief 4-gebruikers

STAAL

HANDLEIDING SPELLING EN GRAMMATA

GROEP 6

blok
1

Instapprogramma Staal 2

voor Taal actief 4-gebruikers

concept

José Schraven

leerlijnauteur

Wendy Ligt

eindredactie

Karin van Hoof
Karin van der Weijden

auteurs

Edith Vingerhoeds

	spelling	werkwoorden	grammatica
blok 1	1 herhalen: samenstelling, ei/ij, woord met 2 categorieën		herhalen: hoofdletter, punt, vraagteken
	2 herhalen: au/ou		herhalen: werkwoord
	3 herhalen: woord van het pech-versje, woord met 3 categorieën		herhalen: lidwoord, zelfstandig naamwoord, enkelvoud/meervoud
	4 herhalen: woord van het uw-rijtje		herhalen: bijvoeglijk naamwoord
	5 herhalen: woord met 4 categorieën		herhalen: hulpwerkwoord, voltooid deelwoord
	6 herhalen: woord met -eren/-elen/-enen		herhalen: voorzetsel
	7 herhalen: langermaakwoord van het b-rijtje, grondwoord + te/ste		herhalen: dubbele punt, aanhalingstekens
	8 herhalen: 	herhalen: herkennen tijden: tt, vt en volt, herkennen sterke/zwakke werkwoorden	
blok 2	1 		herhalen: persoonsvorm, onderwerp
	2 ieel/iaal	herhalen: herkennen tijden	nieuw: bijvoeglijk naamwoord met aardrijkskundige namen
	3 ueel/eaal	herhalen: vt van sterke werkwoorden volt van sterke en zwakke werkwoorden	
blok 3	1	 tt ik-vorm + t (wordt)	 werkwoordelijk gezegde
	2 heid/teit		
	3 		
blok 4	1	 tt ik-vorm + t bij be-, ge-, ver-, her-, ont- (bereidt)	
	2 		
	3 woord van het gids-rijtje		
blok 5	1 		
	2 		
	3 stoffelijk bnw		
blok 6	1 		
	2 		
	3 		
blok 7	1 y, i en bezit		
	2 -aatje/-ootje/-uutje		
	3 		
blok 8	1 -nkje		 uitroepetekens
	2	 gebiedende wijs	
	3 woord van het station-rijtje		
blok 9/10	1 herhalen		

INSTAPPROGRAMMA

Dit instapprogramma is speciaal voor leerkrachten die voor de invoering van *Staal 2* met *Taal actief 4* hebben gewerkt. Het vervangt het algemene instapprogramma.

Het eerste blok van *Staal 2* is aangepast en aangevuld met instructies van alle categorieën die nog niet zijn aangeboden in *Taal actief 4*. Om daar voldoende ruimte voor te hebben, duurt dit blok geen 4 weken, maar 8 weken.

Vanaf blok 2 kan de reguliere planning van 4 weken per blok worden gevolgd.

De kinderen werken in dit instapprogramma op printbladen.
Vanaf blok 2 werken ze gewoon in het werkboek.

SPELLING

In het eerste blok van elk schooljaar worden de eerder aangeboden categorieën herhaald. In dit blok zijn dat de volgende categorieën:

- hakwoord en speciaal hakwoord
- zingwoord
- luchtwoord
- plankwoord
- eer-oor-eur-eel-woord
- aai-ooi-oei-woord
- eeuw-ieuw-woord
- langermaakwoord
- langermaakwoord van het b-rijtje
- voorvoegsel / net als voorvoegsel
- klankgroepenwoord
- verkleinwoord
- achtervoegsel
- kilowoord
- apostrof-s-woord
- centwoord
- apostrof-s-meervoud
- t(s)ie-woord
- colawoord
- isch-woord

Daarnaast worden de volgende onderdelen herhaald:

- samenstelling
- ei/ij
- au/ou
- woord van het pech-versje
- woord van het uw-rijtje
- woord met -eren/-elen/-enen
- grondwoord + te/ste
- woord met 2, 3 en 4 categorieën

GRAMMATICA

In dit blok worden de in groep 4 aangeboden woordsoorten en leestekens herhaald:

- werkwoord
- hulpwerkwoord
- voltooid deelwoord

- lidwoord
- zelfstandig naamwoord
- bijvoeglijk naamwoord
- voorzetsel

- hoofdletter begin zin, namen en aardrijkskundige namen
- vraagteken
- dubbele punt
- aanhalingstekens

ICT

Instructie op het digibord

De digibordlessen zijn de digitale uitwerking van de instructie in de handleiding. Ook vind je er spellinganimaties en categorie-filmpjes (voor de kinderen) en korte instructiefilms (voor de leerkracht).

Let op: de digibordsoftware sluit niet overal aan bij dit instapprogramma. Bij grammatica en de dicteezinnen moet je zelf de zinnen opschrijven. Vanaf blok 2 sluit alles weer perfect aan.

Oefensoftware

Met dit programma kunnen kinderen zelfstandig op de computer oefenen met de categorieën, werkwoorden en grammatica.

DIFFERENTIATIE

Kinderen die nog moeite hebben met spelling en/of grammatica kunnen extra oefenen:

- tijdens het oprissen van les 5
- in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

Kinderen die snel klaar zijn met het werkboek kunnen verder oefenen in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

De sterke spellers hebben minder oefening en directe begeleiding nodig. Deze kinderen doen in ieder geval mee aan les 1 en 3. In de andere lessen kunnen ze zelfstandig werken in het werkboek. Daarna werken ze verder aan het plusmateriaal of aan een ander vak. Controleer altijd of de kinderen voor zowel spelling, werkwoorden en grammatica de opdrachten goed blijven uitvoeren. Zo niet, dan doen ze weer mee met de reguliere lessen.

AFBOUW HULPMIDDELEN

In groep 5 is het gebruik van de categoriekaart al deels afgebouwd. In het begin van groep 6 wordt de categoriekaart weer volledig ingezet en later weer afgebouwd.

- afbouw categoriekaart: vanaf blok 3 maken de kinderen het dictee 1x per week zonder de categoriekaart.
- afbouw categoriekaart: vanaf blok 5 maken de kinderen het dictee 2x per week zonder de categoriekaart.
- afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 2 gebruiken de kinderen de verkorte klankgroepenkaart.
- afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 3 gebruiken de kinderen geen klankgroepenkaart meer.

Hiermee kun je differentiëren in je groep.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

- Herhalen van de samenstelling.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 1 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 1 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: hakwoord, zingwoord, luchtwoord, plankwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ordering van de letters

 Geef individuele beurten:

Noem de vier lange klanken. [aa, ee, oo, uu]

Noem de vijf korte klanken. [a, e, i, o, u]

Noem de acht tweetekensklanken. [au, ou, ei, ij, eu, ie, oe, ui]

Noem vijf medeklinkers. [bijvoorbeeld: m, r, k, s, w]

Als kinderen de ordening van de letters niet meer goed weten, oefen dan nog eens met de oefeningen met de letterkaarten uit groep 3-4.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent ook met samenstellingen.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het hakwoord, zingwoord, luchtwoord en plankwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.

Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

Zingwoord. Ik schrijf ng.

Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Voordoen

 Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de arts.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **de hark.** Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

In bepaalde regio's wordt de tussenklank /u/ bij woorden als *hark* niet uitgesproken. Geldt dit voor jouw regio, bespreek de categorie speciaal hakwoord dan niet of nauwelijks. Noem het dan gewoon een hakwoord.

- **de hanger.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de vruchten.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Benoem de stomme e niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

- **de klinker.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *lichtflits.** Samenstelling. Als je een samenstelling hoort, dan zet je er een sterretje voor. Dan weet je dat je woord voor woord moet nadenken. 1e woord: **licht.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. 2e woord: **flits.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

blok 1		week 1		les 1		spelling	
* 1 Schrijf het woord op.							
Ik heb h _____, ik neem een koek.				hanger			
Om mijn v _____ zit een ring.				vinger			
Ik steek mijn t _____ uit.				tong			
Tom en Suus v _____ een vis.				vangen			
Ik h _____ mijn jas aan de kapstok.				hang			
Wij s _____ van de hoge plank.				springen			
De z _____ heeft een nieuw lied.				zanger			
* 2 Vul het woord in.							
							
Schapen hebben wollige _____.				vachten			
Bij de kruising moet je naar _____.				rechts			
Wij wonen op nummer _____.				acht			
Elsje heeft twee _____.				vlechten			
Zij _____ op de bus.				wachten			
* 3 Rara, wat is het?							
Het zijn meubelstukken. Je kunt er samen op zitten. Het zijn twee _____.				Ze zitten aan je handen. Het zijn de kleinste vingers. Het zijn je _____.			
Het is een zwart-wit dier. Hij ruikt heel vies. Het is een _____.				Het is niet rechtdoor. Het is niet rechtsaf. Het is _____.			

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Samen doen

Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de dochter.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **wij drinken.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *kaasstengel.** Samenstelling. Bij een samenstelling denk je woord voor woord na. 1^e woord: **kaas**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **stengel**. Zingwoord. Ik schrijf ng.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit eerste dictee doe je helemaal samen met de kinderen om de routines aan te leren. Vanaf les 3 doen ze het dictee helemaal zelf.

Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

De woorden worden niet in een contextzin aangeboden. Je zegt alleen het lidwoord/persoonlijk voornaamwoord en het woord. Zo richten de kinderen zich direct op de juiste categorieën.

Neem het oefendictee af. Doe zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **wij wachten**
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen de categorie (luchtwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het luchtwoord.
 - Ze zeggen de regel: Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (3) boven het deel met het luchtwoord: cht. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

- Zeg het woord één keer: **de sprits**
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen de categorie (hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
- Ze zeggen de regel: Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na.

- Zeg het woord één keer: **de surfplank**
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen dat het een samenstelling is en schrijven een sterretje op.
- Ze zeggen de categorie van het eerste woord (speciaal hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
- Ze zeggen de regel: Samenstelling 1e woord: **surf**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na.
 - Ze zeggen de categorie van het tweede woord (plankwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het plankwoord.
 - Ze zeggen de regel: 2^e woord: **plank**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (4) boven het woord. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met de zin.

- De kinderen schrijven in de zin bij **hengel** en **nicht** het nummer van de categorie erboven. Laat dit woord alvast nazeggen
- Zeg de hele zin één keer: **Loes kreeg een hengel van haar nicht.**
- De kinderen zeggen de zin in koor na.
- Schrijf de zin in één keer op en schrijf direct bij hengel (2) en nicht (3) het nummer van de categorie erboven. De kinderen schrijven de zin en het nummer na.

NABESPREKING

⌚ 10 min

Omdat je het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoeft je het hier niet na te bespreken. Dat leren ze in les 2. Kijk de dictees nog wel goed na.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

- Herhalen van woorden met 2 categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 1 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 1 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: eer-oor-eur-eel-woord, aai-ooi-oei-woord, eeuw-ieuw-woord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Zingwoord.** Ik schrijf ng.
- **Speciaal hakwoord.** Daar mag geen u tussen.
- **Luchtwoord.** Korte klank + cht met de ch van lucht.
Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **Hakwoord.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **Plankwoord.** Daar mag niets tussen.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent ook met woorden met twee categorieën.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het eer-oor-eur-eel-woord, aai-ooi-oei-woord en
 eeuw-ieuw-woord aan op de categoriekaart. De kinderen
 wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.
Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord.
Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Voordoen

 Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **ik speel.** Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **schoeisel.** Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Benoem de stomme e niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

- **sneeuw.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **de schenking.** Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Laat de kinderen bij woorden waar meer categorieën in voorkomen altijd van links naar rechts verwoorden; dus in de volgorde van de schrijfwijze.

Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de jongleur.** Zingwoord. Ik schrijf ng. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **mooier.** Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **nieuws.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

blok
1

week
1

les 2

spelling

* 1

Schrijf het woord op.

niet rechtuit kijken, maar ...

geen appel, maar een ...

niet zwart-wit, maar met ...

niet de juf of meester, maar de ...

niet zwaar, maar zo licht als een ...

geen nadeel, maar een ...

geen stank, maar een lekkere ...

scheel

peer

kleur

leerling

veer

voordeel

geur

* 2

Schrijf de woorden in de goede rij.

de .. evaar

.. enoud

de sn .. ketting

wij vern .. wen

het toern ..

de schr .. plek

de l .. in

de papeg ..

de ooievaar

het toernooi

de schrooiplek

de papegaai

eeuwenoud

de sneeuwketting

wij vernieuwen

de leeuwin

* 3

Schrijf het woord op.

Zet een kruisje bij de goede categorie.

Mijn moeder draagt een ju ..

Bij het vissen gebruik je een h ..

Bladeren haal je bij elkaar met een h ..

Boven je oog zit je w ..

De man met het zere been liep m ..

Wij doen een sche .. aan een goed doel.

Mijn maag rammelt van de h ..

jurk

hengel

hack

wenkbrauw

mark

schenking

honger

		
☒	☐	☐
☐	☒	☐
☒	☐	☐
☐	☐	☒
☐	☐	☒
☐	☒	☒
☐	☒	☐

Schaal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malsberg & Hertzogenbosch

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit dictee doe je **voor de helft** samen met de kinderen.

De andere helft doen ze helemaal zelf. Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

 Neem het oefendictee af. Doe bij de eerste twee woorden zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **de leerling**
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen de eerste categorie (eer-woord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het eer-oor-eur-eel-woord.
 - Ze zeggen de regel: *Eer-woord. Ik schrijf ee.*
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (5) boven het deel met het eer-woord: eer. De kinderen schrijven het na.
 - Ze zeggen de tweede categorie (zingwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het zingwoord.
 - Ze zeggen de regel: *Zingwoord. Ik schrijf ng.*
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording verder mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (2) boven het deel met het zingwoord: ng. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met: **de zaaier**

(Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.)

Het volgende woord en de zin doen de kinderen zelfstandig. Benoem de stappen:

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg het woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de leeuwin**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **drinkfles** en **ligt** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Mijn drinkfles ligt nog op school.

NABESPREKING

⌚ 10 min

Omdat je de eerste twee woorden van het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoef je die hier niet na te bespreken. Het andere woord en de zin kijken de kinderen na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de leeuw**⁷**in**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Mijn *drink*fles¹ ligt¹ nog op school.

- ***drink*fles¹**. Samenstelling. 1^e woord: **drink**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. 2^e woord: **fles**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **ligt¹**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

'Ligt' is een uitzondering op de luchtwoorden, dus geen luchtwoord. Het is een hakwoord.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Let op het verschil tussen de woorden hoorn en horen.
Spreek de woorden duidelijk uit, zodat het verschil goed hoorbaar is.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij sproeien**
- **de vluchteling**
- **de neushoorn**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **nieuwe** en **slaapbank** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Koen van Dam wil graag een nieuwe slaapbank.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij sproei⁶en**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **de vlucht³eling²**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *neus¹hoor⁵n**. Samenstelling. 1^e woord: **neus**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **hoorn**. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Koen van Dam wil graag een nieuw⁷e *slaap¹bank⁴.

- **nieuw⁷e**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- ***slaap¹bank⁴**. Samenstelling. 1^e woord: **slaap**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **bank**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de hoofdletters en leestekens van groep 4*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je dat je met leestekens oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **wij vernieuwen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **het nijlpaard**. Samenstelling. 1^e woord: **nijl**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. 2^e woord: **paard**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. paarden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het skelet**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. skeletten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het nieuwsfeit**
- **beroemd**
- **de meneer**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Verdeel** en **vlaaien** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Verdeel jij de twee vlaaien?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het *nieuw⁷sfeit⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **nieuws**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. 2^e woord: **feit**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. feiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **be⁹roemd⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. beroemde. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **de me⁹neer⁵**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Eer-woord. Ik schrijf ee.

Zin: Ver⁹deel⁵ jij de twee vlaai⁶en?

- **Ver⁹deel⁵**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **vlaai⁶en**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictiee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4 en 5.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Geef de kinderen de ei-plaat met de invulvelden (zie blokinfo in het digbord). De kinderen vullen de woorden zelf in.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictiee heeft zes woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.*
- Denk aan de regel.*
- Schrijf het woord op.*
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictiee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- de drenkeling**
- het gebied**
- het plezier**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **schreeuwt** en **marktplein** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De visboer schreeuwt op het marktplein.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- de drenk⁴eling²**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- het ge⁹bied⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. gebieden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- het ple⁹zier**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Bij woorden met een klankzuiver einde (zoals plezier en gebak) benoem je het klankzuivere deel niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

Zin: De visboer schreeuw⁷t op het *markt⁸plein¹.

- **schreeuw⁷t.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Bij werkwoorden hoor je vaak een /t/ aan het eind. Leg de kinderen uit dat je de persoonsvorm nooit langer maakt. Deze werkwoorden schrijven we met een t.
(Werkwoorden met een d komen vanaf blok 3 aan bod.)

- ***markt⁸plein¹.** Samenstelling. 1^e woord: **markt**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. markten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **plein**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord

blok

1

week

2

les 1

spelling

1

Schrijf de letters bij de goede groep.

i	w	k	au	u	oe	b	p	t	ui	f	a	eu
oo	j	ei	l	ou	d	o	uu	z	m	n	ie	
r	ij	s	aa	g	v	ee	h	e				

			
<u>i</u> <u>u</u>	<u>oo</u> <u>uu</u>	<u>au</u> <u>oe</u> <u>ui</u>	<u>w</u> <u>k</u> <u>b</u> <u>p</u> <u>t</u> <u>f</u>
<u>a</u> <u>o</u>	<u>aa</u> <u>ee</u>	<u>eu</u> <u>ei</u> <u>ou</u>	<u>j</u> <u>l</u> <u>d</u> <u>z</u> <u>m</u> <u>n</u>
<u>e</u>		<u>ie</u> <u>y</u>	<u>r</u> <u>s</u> <u>g</u> <u>v</u> <u>h</u>

2

Schrijf de woorden in de goede rij.

		
<u>zanger</u>	<u>winkel</u>	<u>spel</u>
<u>slinger</u>	<u>anker</u>	<u>fluit</u>
	<u>enkel</u>	<u>eend</u>

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg's-Hertogenbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m voorvoegsel). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het klankgroepenwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (basis en -e, -el, er).

 Wijns het klankgroepenwoord aan op de categoriekaart.
De kinderen wijzen mee in het staalboek.
In deze les oefen je de eerste twee stappen op de klankgroepenkaart.

Voordoen

 Oefen onderstaande woorden auditief. Klap van rechts naar links. Laat duidelijk de laatste klank horen. Dit is vooral belangrijk als de laatste klank een medeklinker is.

- **de petten.** /pe/ /ten/. De klankgroep is **pe**.
- **de ezel.** /ee/ /zel/. De klankgroep is **ee**.
- **de gieten.** /gie/ /ten/. De klankgroep is **gie**.
- **het kristal.** /kriss/ /tal/. De klankgroep is **kriss**.

Wees alert op de klankgroepenwoorden met st in het midden. Het gevaar bestaat dat deze woorden verkeerd verdeeld worden. Bijvoorbeeld: kristal. De klankgroep is kris en niet kri. Spreek de s hier wat langer uit: krisss.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen. De kinderen verdelen de woorden op dezelfde manier. Ze klappen daarbij van links naar rechts.

- **de koffie.** /ko/ /fie/. De klankgroep is **ko**.
- **de masten.** /masss/ /ten/. De klankgroep is **masss**.
- **de datum.** /daa/ /tum/. De klankgroep is **daa**.
- **de scheuten.** /scheu/ /ten/. De klankgroep is **scheu**.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de spechten**
- **de meloen**
- **het gestoei**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **nieuwe** en **kast** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Stan legt zijn nieuwe broek in de kast.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de specht³en**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de me⁹loen**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **het ge⁹stoei⁶**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Zin: Stan legt zijn nieuw⁷e broek in de kast⁸.

- **nieuw⁷e**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **kast⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. kasten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van au/ou-woorden.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- au-plaat en au-rap
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

⌚ 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.
De woorden ken je al. Je maakt alleen kennis met de au-rap.

Au/ou-woorden

🔊🔊🔊 Laat de au-rap horen of lees de rap voor. Pauzeer steeds bij het au-woord. De kinderen noemen het woord. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

Laat de kinderen 'au' op een wisbordje schrijven. Elke keer als ze een au-woord in de au-rap horen, houden ze het wisbordje omhoog.

INSTRUCTIE

⌚ 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*
Je oefent in deze les met het klankgroepenwoord.

🔊🔊🔊 In deze les oefen je alle stappen op de klankgroepenkaart.

Voordoelen

🔊🔊🔊 Doe vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- brutaal.** /bruu/ /taal/. De klankgroep is **bruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.

Veeg dat stukje echt weg.

Bij (klankgroepen)woorden met een klankzuiver einde (zoals koffie en brutaal) benoem je het klankzuivere deel niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

- de bloemen.** /bloe/ /men/. De klankgroep is **bloe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- de sauskommen.** Samenstelling. 1^e woord: **saus**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **kommen**. Klankgroepenwoord. /ko/ /men/. De klankgroep is **ko**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel.

Schrijf mm met een andere kleur erbij.

- de trouwjurken.** Samenstelling. 1^e woord: **trouw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. 2^e woord: **jurken**. Klankgroepenwoord. /jurr/ /ken/. De klankgroep is **jurr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

De kinderen delen de woorden waarin de klank /au/ te horen is eerst in bij een spellingcategorie. Pas daarna bepalen ze of het woord met atje-au of otje-ou geschreven moet worden.

Samen doen

🔊🔊🔊 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- de houtstapel.** Samenstelling. 1^e woord: **hout**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. houten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **stapel**. Klankgroepenwoord. /staa/ /pel/. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

blok

week

les 2

spelling

★ 1

Schrijf het **enkelvoud** op.
Schrijf ook het **meervoud** op.

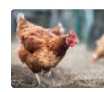
één nest

twee nesten

één hand

twee handen

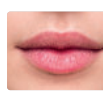
één kip

twee kippen

één voet

twee voeten

één mond

twee monden

één boom

twee bomen

★ 2

Vul **au** of **ou** in.
Schrijf het woord op.

Die vr_au_w heeft een mooie jurk aan.

vrouw

Kaat pakt de veer van de p_au_w.

pauw

Aan de vlieger zit een lang t_ou_w.

touw

Mijn nieuwe jas is bl_au_w.

blauw

Fien is boos, zij geeft een sn_au_w.

snuw

Mama b_ou_wt een zandkasteel.

bouwt

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertzogenbosch

16

Veeg dat stukje echt weg en laat de kinderen dat ook doen.

- **de lui^lak.** /lui/ /lak/. De klankgroep is **lui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de dauwdruppel.** Samenstelling. 1^e woord: **dauw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **druppel**. Klankgroepenwoord. /dru/ /pel/. De klankgroep is **dru**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel.

Schrijf pp met een andere kleur erbij en de kinderen schrijven mee.

- **zonder.** /zonnn/ /der/. De klankgroep is **zonnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de rubriek**
- **het werkschrift**
- **de zangeres**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **enkel** en **blauw** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De plek op mijn enkel is blauw.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Zet voor de nabespreking van het dictee niet alle woorden vooraf op het bord, maar schrijf tijdens de nabespreking stap voor stap mee met de verwoording. Op deze manier ben je model en laat je zien hoe de kinderen het zelf moeten doen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ru^u10briek.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **het *werk'schrift**⁸. Samenstelling. 1^e woord: **werk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **schrift**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schriften. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de zang'eres.** Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: De plek op mijn enk'el is blauw¹.

- **enk'el.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **blauw¹.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 4:

- werkwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

⌚ 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Leestekens

Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor:

Gaat Juul met de trein naar Middelburg?

In de stad eet ze een ijsje met Sanne.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

⌚ 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoort werkwoord uit groep 4.*

Het werkwoord zegt wat een mens, dier of ding doet of wat er gebeurt. Het werkwoord verandert als je er ik of wij voor zet. Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoan

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het werkwoord herkent.

- *Oma geeft de kippen eten. Het werkwoord is geeft; ik geef – zij geeft – wij geven.*

Onderstreep geeft en schrijf de afkorting ww eronder.

Samen doen

Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het werkwoord.

- *Opa pakt de eieren uit het kippenhok. Noem het werkwoord. [pakt; ik pak – hij pakt – wij pakken]*

Onderstreep pakt en schrijf de afkorting ww eronder.

Oefen apart met de kinderen hoe het onderstrepen en het noteren van de afkorting bij de woordsoorten gaat.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de smeerkaas**
- **terecht**
- **de leeuwen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **wandelt** en **donker** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Tim wandelt door een donker bos.

blok 1 week 2 les 3 grammatica

***1**

Is het gekleurde woord een **werkwoord**?
Zet een kruisje bij **ja** of **nee**.

	ja	nee
Frank rent naar zijn vader.	☒	☐
Papa geeft Frank een dikke knuffel .	☐	☒
Samen lopen zij naar de fiets .	☐	☒
Zij fietsen naar het strand.	☒	☐
Op het strand kopen zij een lekker ijsje.	☒	☐
Als het ijsje op is, gaan zij weer terug naar huis .	☐	☒

***2**

Schrijf het **werkwoord** in de zin.

De bouwvakkers werken aan het nieuwe huis.
Jasper fluit een mooi liedje.
Olga maait het gras in de tuin.
Alec en Luna schreeuwen erg hard.
Mirjam slaapt door al het lawaai heen.

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertzogenbosch

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.
Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*
Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.
Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

🗨️ Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *smeer⁵kaas¹**. Samenstelling. 1^e woord: **smeer**.
Eer-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **kaas**. Hakwoord.
Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **te⁹recht³**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord.
Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de leeuw⁷en**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Tim wan¹⁰delt door een donk⁴er bos.

- **wan¹⁰delt**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **wannn**.
De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **donk⁴er**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.

📖 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

🎨 Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- Bespreek het antwoord.
- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Tim wandelt door een donker bos?

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 4*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

🕒 05 min

📄 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eur-eel en fvsz)

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **bedenken.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **handdoek.** Samenstelling. 1^e woord: **hand**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. handen. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **doek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **spreeuwen.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **gedachte.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen eventueel de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eur-eel en fysz). Dit kan ook op een ander moment.

 In deze les oefen je met nieuwe klankgroepenwoorden.

Voordoen

  Doe vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

Vertel dat bij sommige woorden de klankgroep meteen het hele woord is, zoals bij ja, zo en nu. Hoor je een lange klank aan het eind, dan neem je een stukje weg. Behalve bij woorden met /ee/ aan het eind. Daar haal je geen stukje van de ee weg. Zee en nee zijn hakwoorden.

- **de sla.** Klankgroepwoord. De klankgroep is **sla**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de banjo.** De klankgroep is **bannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **joo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Vertel de kinderen dat je bij woorden waar je eer-oor-eur-eel in de klankgroep hoort, de regel van het klankgroepenwoord gebruikt.

- **wij zweren**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **zwee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

Vertel de kinderen dat als er een f of s aan het eind van een woord staat, die letters bij een klankgroepenwoord veranderen in een v of een z (ik graaf – wij graven, een vaas – twee vazen). Dit geldt niet voor klankgroepenwoorden met een korte klank als laatste klank. Na een korte klank schrijf je f of s dubbel, zoals bij sloffen en messen.

- Spreek overdreven de /v/ of /z/ uit.
- **zij bevroren.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **vrie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

blok
1

week
2

les 4

spelling

★ 1

Schrijf het **enkelvoud** op.
Schrijf ook het **meervoud** op.

het *bad* _____
de *baden* _____

de *roos* _____
de *rozen* _____

de *slak* _____
de *slakken* _____

de *beer* _____
de *beren* _____

de *laars* _____
de *laarzen* _____

de *brief* _____
de *brieven* _____

★ 2

Schrijf het woord op.

de *panda* _____

de *foto* _____

twee *gordijnen* _____

de *auto* _____

twee *ballonnen* _____

twee *trampetten* _____

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogtornbosch

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het stro**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **stroo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- **wij verdelen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **de duiven**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **tevreden**
- **wij scheuren**
- **het gehoor**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **mooie** en **tekening** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **tevre¹⁰den**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **vree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **wij scheu¹⁰ren**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **scheu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **het ge⁹hoor⁵**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Frank de Jong maakt een mooi⁶e te¹⁰kening².

- **mooi⁶e**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **te¹⁰kening²**. De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- Bespreek het antwoord.
- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een categorie noemen waar ze moeite mee hebben en laat ze er vijf woorden bij bedenken of opzoeken. Vraag de woorden na tijdens een volgende les.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **bladluizen**. Samenstelling. 1^e woord: **blad**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. bladen. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **luizen**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **lui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **pudding**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **pu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.

Oefen eventueel ook met: schema, arbeid of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het toernooi**
- **het menu**
- **de schuld**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **zwijn** en **dichtbij** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ziet Fien een zwijn van dichtbij?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het toer¹⁰nooi⁶**. De klankgroep is **toerrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **het me⁹nu¹⁰**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **de schuld⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schulden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Zin: Ziet Fien een zwijn¹ van *dicht³bij¹?

- **zwijn¹**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- ***dicht³bij¹**. Samenstelling. 1^e woord: **dicht**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. 2^e woord: **bij**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Ziet Fien een zwijn van dichtbij?

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van ei/ij-woorden.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- ei-plaat
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 3 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 3 les 1

Extra materiaal

- printblad met de uitbreiding van de ei-woorden
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord a(a)-lijst
- instructiefilm: ei/ij-woorden
- Hang het printblad met de uitbreiding van de ei-woorden onder de ei-plaat.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen **langermaakwoorden**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (a(a)-lijst).

 In deze les oefen je met het klankgroepenwoord van de a(a) lijst en met langere woorden met ei/ij.

Voordoen

Doel: vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Bij een klankgroepenwoord van de a(a)-lijst is de /aa/ niet altijd goed te horen. We noemen het een klankgroepenwoord van de /aa/-lijst, omdat je de regel van het klankgroepenwoord met een lange klank gebruikt. Je neemt een stukje van de aa weg.

Spreek de klankgroepenwoorden van de a(a)-lijst uit met een lange klank. Zo voorkom je fouten.

- **de agent.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. De laatste klank is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. agenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de manier.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Vertel dat de kinderen ook langere ei-woorden herhalen.

Een aantal van deze woorden staat al op de ei-plaat.

Zeg de regel die erbij hoort:

ei. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

ij. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

Wij de woorden aan op de ei-plaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek: *aardbei, afscheid, beitel, eikel, eiland, fontein, gewei, kapitein, keizer, omheining, onderscheiding, paleis, pleister, porselein, reiger, Romein, steiger, steigeren.*

Vertel dat er ook nieuwe woorden zijn met korte ei die niet te zien zijn op de ei-plaat. Deze woorden hangen onder de ei-plaat en staan in het staalboek, zodat ze er toch bij horen. Wijs deze ei-woorden aan en lees ze met de kinderen in koor.

Laat het vel met de uitbreiding van de ei-woorden de komende weken onder de ei-plaat hangen.

- **het eiland.** De klankgroep is **ei**. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetektenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. eilanden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het refrein.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

blok
1

week
3

les 1

spelling

* 1

Schrijf het woord op.

de *kameel*

de *fabriek*

de *ananas*

de *raket*

de *matras*

de *kalender*

* 2

Schrijf de woorden in de goede rij.

ei

lakei

paleis

Romein

ij

dolfijnen

tapijt

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het kabaal.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst.
De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de heilige.** De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de banaan**
- **de eigenaar**
- **bloedlink**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **fietsen** en **langzaam** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Gijs en Sten fietsen langzaam in het bos.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Stimuleer de kinderen om het dictee goed na te kijken: hebben ze alles goed nagekeken, dan krijgen ze de nakijk-10. Als ze vijf keer de nakijk-10 hebben, dan krijgen ze een plaatje (of iets vergelijkbaars). Kijken ze echt niet goed na, dan schrijven ze het woord een paar keer opnieuw zonder fouten.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ba¹⁰naan.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst.
De klankgroep is **baa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de ei¹⁰genaar.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Benoem de stomme e niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

- ***bloed¹⁰link¹⁰.** Samenstelling. 1^e woord: **bloed**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. bloeden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **link**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Zin: Gijs en Sten fiet¹⁰sen lang²zaam in het bos.

- **fiet¹⁰sen.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **fiet**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **lang²zaam.** Zingwoord. Ik schrijf ng.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- Bespreek het antwoord.
- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Gijs en Sten fietsen langzaam in het bos.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het plankje.** Verkleinwoord. Grondwoord is plank. Dat is een plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.
- **het spinnetje.** Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is **spi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **n** dubbel. Dan **-etje**. Ik schrijf twee keer **e**.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

Denk er bij het dictee aan steeds maar één keer de woorden en de zin te zeggen.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de bedrading**
- **het jongetje**
- **wij verzuchten**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **nestje** en **eitje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

In dat nestje ligt nog geen eitje.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de bedrading.** Voorvoegsel. Ik schrijf **e**. De klankgroep is **draa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **aa** weg. Zingwoord. Ik schrijf **ng**.
- **het jongetje.** Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf **ng**. Dan **-etje**. Ik schrijf twee keer **e**.
- **wij verzuchten.** Voorvoegsel. Ik schrijf **e**. Luchtwoord. Korte klank + **cht** met de **ch** van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: In dat nestje ligt nog geen eitje.

- **nestje.** Verkleinwoord. Grondwoord is nest. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. nesten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.
- **eitje.** Verkleinwoord. Grondwoord is ei. Dat is een hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Dan tje erachter.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?

In dat nestje ligt nog geen eitje.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.

Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de pedalen**
- **zij bedachten**
- **het fabriekje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **bemoeien** en **intensief** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Wij bemoeien ons intensief met de verzorging van de hond.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de pe⁹da¹⁰len**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **daa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **zij be⁹dacht³en**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **het fa¹⁰briekje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is fabriek. Dat is een klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **faa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Dan je erachter.

Zin: Wij be⁹moei⁶en ons in¹⁰ten¹⁰sief met de verzorging van de hond.

- **be⁹moei⁶en**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **in¹⁰ten¹⁰sief**. De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

Als een woord niet meer op een regel past, schrijf het dan in zijn geheel op de volgende regel.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Wij bemoeien ons intensief met de verzorging van de

ww

lw

znw

lw

hond.

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 4*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van woord van het pech-versje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 3 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 3 les 4

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het pech-versje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: achtervoegsel
- instructiefilm: woord van het pech-versje

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m verkleinwoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen eventueel de categoriefilmpjes van het achtervoegsel en het woord van het pech-versje. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het achtervoegsel aan op de categoriekaart.
De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het pech-versje. Wijs op het printblad met het pech-versje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het pech-versje.*

Hang het printblad met het woord van het pech-versje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen dan uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

  Doe bij elke categorie twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **driftig.** De klankgroep is **driff**. De laatste klank is **ff**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf *ig*.
- **gevaarlijke.** Voorvoegsel. Ik schrijf *e*. De klankgroep is **vaarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf *lijk*.

Je hoort bij -ige en -lijke twee keer de /u/ achter elkaar, maar bij /ug/ en /luk/ denk je aan het achtervoegsel.

- **de pech.** Woord van het pech-versje.
- **het lichaam.** Woord van het pech-versje.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **eeuwig.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de kachel.** Woord van het pech-verseje.

	blok 1	week 3	les 4	
	spelling			
* 1	Schrijf het woord op.			
	aard ☐	<i>aardig</i>	levend ☐	<i>levendig</i>
	dier ☐	<i>dierlijk</i>	vro ☐	<i>vrolijk</i>
	veil ☐	<i>veilig</i>	misse ☐	<i>misselijk</i>
	keur ☐	<i>keurig</i>	hope ☐	<i>hopelijk</i>
* 2	Schrijf de woorden van het pech-versje op.			
	belachelijk zachter goochelen techniek vrachtwagen berichten echo gewichten lichaam		<i>pech</i> <i>belachelijk</i> <i>goochelen</i> <i>techniek</i> <i>echo</i> <i>lichaam</i>	

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malsberg & Hertogenbosch

OEFEINDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **eerlijk**
- **toch**
- **de bladluizen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Reinigen** en **sopje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Reinigen zij hun truien in een warm sopje?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **eer⁵lijk¹²**. Eer-woord. Ik schrijf ee. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **tochth**. Woord van het pech-versje.
- **de *blad⁸lui¹⁰zen**. Samenstelling. 1^e woord: **blad**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. bladen. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **luizen**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **lui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Zin: Rei¹⁰nig¹²en zij hun truien in een warm sop¹je¹¹?

- **Rei¹⁰nig¹²en**. De klankgroep is **rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Reinigen staat niet op de ei-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de ei-plaat.

- **sop¹je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is sop. Dat is een hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Dan je erachter.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Reinigen zij hun truien in een warm sopje?

ww

znw

lw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen twee rijen maken in hun schrift. Boven de een schrijven ze bijvoorbeeld ei en boven de andere ij. Noem vervolgens een aantal woorden die de kinderen in de juiste rij schrijven. Kijk samen na.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **markeren**. De klankgroep is **marrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **kee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **konijnen**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **nij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Oefen eventueel ook met: kluizenaar, pittige of een keuze uit de woordenlijst.

Sta met het gezicht naar de kinderen gericht. De kinderen zitten frontaal (met tafel en stoel). Zo kunnen ze alles goed imiteren.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **haastig**
- **de pudding**
- **de echoput**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **altijd** en **zonnetje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jij bent altijd het zonnetje in huis.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **haas¹⁰tig¹²**. De klankgroep is **haasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Wees alert op de klankgroepenwoorden met *st* in het midden. Het gevaar bestaat dat deze woorden verkeerd verdeeld worden. Bijvoorbeeld: haastig. De klankgroep is haas en niet haa. Spreek de *s* hier wat langer uit: haasss.

- **de pu¹⁰dding²**. De klankgroep is **pu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de *d* dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *ech^{ch}o¹⁰put⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **echo**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **oo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de *oo* weg. 2^e woord: **put**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. putten. Ik hoor dat ik *t* moet schrijven.

Zin: Jij bent al¹⁰tijd⁸ het zo¹⁰nnetje¹¹ in huis.

- **al¹⁰tijd⁸**. De klankgroep is **alII**. De laatste klank is **II**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. tijden. Ik hoor dat ik *d* moet schrijven.
- **zo¹⁰nnetje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **zo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de *n* dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer *e*.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jij bent altijd het zonnetje in huis.

ww

lw

znw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: kilowoord

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **lastig.** De klankgroep is **lass**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **vruchtjes.** Verkleinwoord. Grondwoord is vrucht. Dat is een luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Dan jes erachter.
- **speelplein.** Samenstelling. 1^e woord: **speel**. Eel-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **plein**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.
- **stuifsnieuw.** Samenstelling. 1^e woord: **stuif**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **snieuw**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het kilowoord.

 Wijs het kilowoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Kilowoord. Ik schrijf i.*

Er zijn geen regels die bepalen of je een woord met ie of i moet schrijven. Daarom ga je deze woorden veel oefenen. De woorden uit de volgende groepen zijn meestal met een kilowoord: eten (kiwi, bami), beroepen (piloot, kapitein), muziekinstrumenten (klarinet, piano), maanden (juni, juli), maten (liter, kilo).

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de kilo.** Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- **de dirigent.** Kilowoord. Ik schrijf i. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. dirigenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de limonade.** Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Maak je geen zorgen als kinderen het niet meteen begrijpen. De stof wordt voldoende herhaald. Blijf gewoon oefenen. Gebruik geen ander materiaal, ook niet van internet. Blijf hetzelfde doen. Daarmee voorkom je cognitieve verwarring.

blok 1 week 4 les 1 spelling

* 1

Schrijf het woord op.

de alfant

de dirigent

de piano

de kiwi

de iglo

de rivier

* 2

Vul f of v in.

Schrijf de woorden in de goede rij.

figuurlijk

de vingerhoed

de familie

flinker

de vangst

voorzichtig

vanavond

de fazant

f

figuurlijk

flinker

de fazant

de familie

v

vanavond

de vingerhoed

de vangst

voorzichtig

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de benzine**
- **het salaris**
- **de techniek**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **brilletje** en **goed** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Dat brilletje staat goed op je neus.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Kijk ook altijd zelf de dictees na om te controleren of de kinderen goed hebben nagekeken.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ben¹⁰zi¹³ne**. De klankgroep is **bennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i.
 - **het sa¹⁰la¹⁰ris**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
 - **de techⁿniek**. Woord van het pech-versje.
- Zin: Dat bri¹⁰lletje¹¹ staat goed⁸ op je neus.**
- **bri¹⁰lletje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **bri**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
 - **goed⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. goede. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Dat brilletje staat goed op je neus.

znw ww

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.
- Herhalen van woord van het uw-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 2

Extra materiaal

- printblad 'woord van het uw-rijtje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: woord van het uw-rijtje

blok
1

week
4

les **2**

spelling

★ 1

Vul het woord in.

Lust jij een tosti met ham en kaas?
 Ik ben dol op bami met kroepoek.
 Vaak bak ik ook wat paprika mee.
 Als toetje eet ik graag een kiwi.
 Soms mag ik een glas prik. Ik neem nu sinas.

★ 2

Rara, wat is het?

Het is er als de zon schijnt.
 Het is een donkere vorm op de grond.
 Het is een schaduw.

Het is een zwart-witte trekvogel.
 Als je hem ziet, wordt het zomer.
 Het is een zwaluw.

Ik ben heel slim.
 Ik bedenk graag gemene plannetjes.
 Ze noemen me ook wel sluw.

Het geeft snelle seintjes door aan je brein.
 Zo weet je wanneer je pijn hebt.
 Het is een zenuw.

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **parasol.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **raa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
 - **appelmoes.** Samenstelling. 1^e woord: **appel**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **a**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel. 2^e woord: **moes**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- Oefen eventueel ook met: antilopen, oefeningetje of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het kilowoord en het woord van het uw-rijtje.*

 Herhaal de regel van het kilowoord.
Kilowoord. Ik schrijf i.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het uw-rijtje. Wijs op het printblad met het uw-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.*
uw, duw, ruw, schuw, sluw, schaduw, waarschuw, zenuw, zwaluw.

Hang het printblad met het woord van het uw-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.
Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen dan uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de president.** De klankgroep is **pree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. *presidenten*. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **ruw.** Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de piraat**. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. piraten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de zwaluw**. De klankgroep is **zwaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de pantoffel**
- **schuw**
- **figuurlijke**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **modewinkel** en **mooie** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Een modewinkel in Rotterdam verkoopt veel mooie kleding.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen bij woorden waar meer categorieën in voorkomen altijd van links naar rechts verwoorden; dus in de volgorde van de schrijfwijze.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de pan¹⁰to¹⁰ffel**. De klankgroep is **pannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **to**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel.
- **schuw^{uw}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **fi¹³guur¹⁰lijk¹²e**. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **guurrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Zin: Een *mo¹⁰dewink^{el} in Rotterdam verkoopt veel mooi⁶e kleding.

- ***mo¹⁰dewink^{el}**. Samenstelling. 1^e woord: **mode**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. 2^e woord: **winkel**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **mooi⁶e**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Een modewinkel in Rotterdam verkoopt veel mooie

lw znw znw ww
kleding.
znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 5:

- bijvoeglijk naamwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

blok 1 week 4 les 3

grammatica

***1**

Zet een rondje om het **bijvoeglijk naamwoord**.

Mijn lieve hamster heet Hammie.

Een hamster is een knaagdier met een korte staart.

Hammie eet graag verse groente en hamstervoer.

In de nacht graaft Hammie soms lange gangen.

Een keer beet Hammie mij met zijn scherpe tandjes.

Mijn pijnlijke vinger bloedde toen flink.

***2**

Vul een **zelfstandig naamwoord** in.

Zet een streep onder het **werkwoord**.

Nienke legt de twee surfplanken _____ op het strand.

Ik zie het nest van een oievaar _____ op de paal.

Gaan wij met de fiets of met de auto _____?

De meeuwen _____ vliegen boven de boot.

Sanne maakt een foto van de olifant _____.

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertsgrasbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Siem zingt een mooi lied op het podium.

ww lw znw lw znw

Hij krijgt een beker bij de prijsuitreiking.

ww lw znw lw znw

- Is **prijsuitreiking** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **prijsuitreiking**. [prijsuitreikingen]

Leestekens

Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor:

Smaakt jouw soep ook zo lekker?

Tante Mieke maakt soep van deze tomaten.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

Gebruik de namen van de woordsoorten en leestekens ook bij andere vakken wanneer mogelijkheden zich voordoen.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoort bijvoeglijk naamwoord uit groep 5.*

Het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoelen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het bijvoeglijk naamwoord herkent.

- De **natte** hond loopt naar binnen.

Het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord. Natte zegt iets over hond.

Onderstreep natte en schrijf de afkorting bnw eronder.

Samen doen

Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het bijvoeglijk naamwoord.

- *Hij springt op de nieuwe bank.* [nieuwe]

Onderstreep nieuwe en schrijf de afkorting bnw eronder.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Zorg dat kinderen netjes schrijven in zowel het dicteeschrift, als het werkboek. Dit draagt bij aan een goed woordbeeld.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de paprika**
- **verdrietig**
- **het fietsenrek**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **heerlijke** en **vlaaien** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Maakt Tom Jaspers die heerlijke vlaaien?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de pa¹⁰pri¹³ka¹⁰**. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **ver⁹drie¹⁰tig¹²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **drie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **het *fiet¹⁰senrek¹**. Samenstelling. 1^e woord: **fietsen**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **fiet**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. 2^e woord: **rek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Zin: Maakt Tom Jaspers die heer⁵lijk¹²e vlaai⁶en?

- **heer⁵lijk¹²e**. Eer-woord. Ik schrijf ee. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **vlaai⁶en**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Maakt Tom Jaspers die heerlijke vlaaien?

ww znw znw bnw znw

Wanneer de kinderen nog regelmatig fouten maken met het bepalen van een woordsoort, gebruik dan niet alleen de zin, maar ook de dicteewoorden om een woordsoort te benoemen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Laat het vel met de uitbreiding van de au-woorden de komende weken onder de au-plaat hangen.

- **de astronaut.** De klankgroep is **asss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Staat op de au-plaat, dus atje-au. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. astronauten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de vernauwing.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **'s middags.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **mi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.
- **de fauna.** De klankgroep is **fau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **'s winters**
- **hij schaduwt**
- **de kabeljauw**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **markeren** en **lammetje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Wij markeren het lammetje met een groene stip op de vacht.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **'s¹⁴ win¹⁰ters.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **winnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **hij scha¹⁰duw^{uw}t.** De klankgroep is **schaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **de ka¹⁰beljauw.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

Zin: Wij mar¹⁰ke¹⁰ren het la¹⁰mmetje¹¹ met een groene stip op de vacht.

- **mar¹⁰ke¹⁰ren.** De klankgroep is **marrrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **kee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **la¹⁰mmetje¹¹.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **la**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Wij markeren het lammetje met een groene stip op de

ww lw znw lw bnw znw lw
vacht.
znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4 en 5.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen in tweetallen oefenen met de regels. Het ene kind zegt de categorienaam, het andere noemt de regel die erbij hoort. Ze bedenken allebei een woord erbij. Bespreek enkele woorden klassikaal.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **koala**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **verdwijning**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **dwij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: batterijtjes, bliksem of een keuze uit de woordenlijst.

Laat de kinderen steeds zelf de stappen verwoorden bij het oefenen van de klankgroepen. Geef niet te veel stappen weg.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Bij langere zinnen kun je bij het oefendictée de zin in twee delen oplezen. Elk zinsdeel lees je dan één keer.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- 's **avonds**
- **sluw**
- **splinternieuw**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **matrozen** en **gezwaaid** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Loek en Suus hebben naar de matrozen op het schip gezwaaid.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- 's¹⁴ a¹⁰vond⁸s. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **sluw**^w. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- ***splin**¹⁰ternieuw⁷. Samenstelling. 1^e woord: **splinter**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **splinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. 2^e woord: **nieuw**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Loek en Suus hebben naar de ma¹⁰tro¹⁰zen op het schip ge⁹zwaai⁶d⁸.

- **ma¹⁰tro¹⁰zen**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- **ge⁹zwaai⁶d⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. zwaaide. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Loek en Suus hebben naar de matrozen op het schip

znw znw lw znw lw znw
gezwaaid.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: centwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m apostrof-s woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het centwoord.

 Wijs het centwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Centwoord. Ik schrijf c.

Er zijn geen regels die bepalen of het woord met s of c moet worden geschreven. Je gaat de woorden herkennen en onthouden.

Voordoen

  Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de cent.** Centwoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. centen. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de ceremonie.** Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de cilinder.** Centwoord. Ik schrijf *c*. Kilowoord. Ik schrijf *i*. De klankgroep is **linnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok 1		week 5		les 1		spelling	
★ 1 Schrijf het woord op. de el de <u>cel</u> irkelen <u>cirkelen</u> het entrum het <u>centrum</u> de eremonie de <u>ceremonie</u> de ilinder de <u>cilinder</u> het entje het <u>centje</u> het ijfer het <u>cyfer</u> de entrale de <u>centrale</u>							
★ 2 Rara, wat is het? Het is een vrucht. Het is heel erg zuur. Het is een <u>citraen</u>. Het is een muziekinstrument. Het lijkt op een grote viool. Het is een <u>cello</u>. Het is grijs. Het plakt bakstenen aan elkaar. Het is <u>cement</u>. Het is een muntje. Het is de helft van een euro. Het is vijftig <u>cent</u>.							

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg's-Hertogenbosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de cijfers**
- **de parasol**
- **het scheurtje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **moeilijke** en **helemaal** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Maak je de moeilijke som helemaal zelf?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de c¹⁵ij¹⁰fers**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetektenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de pa¹⁰ra¹⁰sol**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **raa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **het scheur⁵tje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is scheur. Dat is een eur-woord. Ik schrijf eu. Dan tje erachter.

Zin: Maak je de moeilijk¹²e som he¹⁰lemaal zelf?

- **moei⁶lijk¹²e**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **he¹⁰lemaal**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **hee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Maak je de moeilijke som helemaal zelf?

ww lw bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Klankgroepenwoorden

  Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **maki**. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **mitella**. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **te**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Oefen eventueel ook met: eenvoudige, kandidaat of een
keuze uit de woordenlijst.

Bij kinderen die de klankgroepenwoorden niet goed verdelen kun je de woorden laten klappen. Dan horen ze het sneller.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het centwoord.*

 Herhaal de regel van het centwoord.
Centwoord. Ik schrijf c.

Voordoen

 Doe een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de provincie.** De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **vinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **december.** De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cemmm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok
1

week
5

les 2

spelling

* 1

Vul het woord in.

De citroenen liggen op een fruitschaal.

Pien haalde met een pincet een splinter uit haar vinger.

De cello is een snaarinstrument.

Farah stak met een lucifer de kaars aan.

Op mijn koffer zit een cyferslot.

* 2

Schrijf het woord op.

Zet een kruisje bij de goede categorie.

Als je huilt, ben je meestal drie . verdrietig

 inters kunnen je tranen bevroren. 's Winters

 vr en wimpers zijn niet prettig. befvoren

Knippen is dan opeens heel n . pijnlijk

 orgens vroeg kan dat gebeuren. 's Morgens

Overdag komt het luk minder voor. gelukkig

☐	☒	☒	☒
☒	☐	☒	☐
☐	☒	☒	☐
☐	☐	☒	☒
☒	☐	☒	☐
☐	☒	☒	☒

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg's Hertoogbosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het medicijn**
- **de duinflora**
- **de automaat**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **bereiding** en **veel** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De bereiding van verse vis is vaak veel werk.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het me¹⁰di¹³c¹⁵ijⁿ**. De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Centwoord. Ik schrijf c. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- **de *duin¹flo¹⁰ra¹⁰**. Samenstelling. 1^e woord: **duin**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **flora**. De klankgroep is **floo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **raa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de au¹⁰to¹⁰maat⁸**. De klankgroep is **au**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. automaten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

Zin: De be⁹rei¹⁰ding² van verse vis is vaak veel⁵ werk.

- **be⁹rei¹⁰ding²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **veel⁵**. Eel-woord. Ik schrijf ee.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De bereiding van verse vis is vaak veel werk.

lw znw bnw znw ww znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 5:

- hulpwerkwoord.
- voltooid deelwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

blok 1	week 5	les 3	
			grammatica
* 1			
Zet een streep onder het hulpwerkwoord . Zet een rondje om het voltooid deelwoord .			
Ik <u>ben</u> al een tijd niet naar de kapper (<u>geweest</u>)			
Mijn haar is al best lang (<u>geworden</u>)			
De kapper <u>heeft</u> laatst het haar van mijn zus (<u>afgeknipt</u>)			
Zij <u>heeft</u> haar vlecht daarna (<u>opgestuurd</u>)			
Van haar lange vlecht <u>is</u> een pruik (<u>gemaakt</u>)			
Deze pruik <u>is</u> voor zieke mensen (<u>bedoeld</u>)			
Ik <u>heb</u> nog niet lang genoeg (<u>gewacht</u>)			
Mijn haar <u>heeft</u> nog niet de juiste lengte (<u>bereikt</u>)			
* 2			
Is het gekleurde woord een bijvoeglijk naamwoord of een zelfstandig naamwoord ? Zet een kruisje.			
	bnw	znw	
Ik heb het mooiste uitzicht vanuit mijn kamer.	☒	☐	
De leukste vogels vliegen van tak naar tak.	☐	☒	
De ene vogel heeft felgekleurde veren .	☐	☒	
De andere heeft juist een bruinige kleur.	☒	☐	
De vrolijke mussen tilpen veel.	☒	☐	
Het is een doordringend geluid .	☐	☒	

Smaal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg's Hertoogenbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

 Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Mark heeft een nieuwe auto.

ww lw bnw znw

- Is **auto** een woord in het enkelvoud of in het meervoud?
[enkelvoud]
- Noem het meervoud van **auto**. [auto's]

Deze gaat met hoge snelheid door de bocht.

ww bnw znw lw znw

 Leestekens

 Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor:

Zo reed Mark op een racebaan in Zandvoort.

Werd hij daar derde in de wedstrijd?

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten hulpwerkwoord en voltooid deelwoord uit groep 5.*

Het hulpwerkwoord staat samen met een ander werkwoord in de zin.

Het voltooid deelwoord is het werkwoord dat zegt dat iets voltooid is. Het staat altijd samen met een hulpwerkwoord in de zin.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoen

 Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het hulpwerkwoord en voltooid deelwoord herkent.

- Jip **heeft** een ongelukje **gehad**.
Het hulpwerkwoord is 'heeft'. Het staat samen met een ander werkwoord in de zin. Het voltooid deelwoord is 'gehad'. Het is het werkwoord dat zegt dat iets voltooid is. Het staat altijd samen met een hulpwerkwoord in de zin.
 Onderstreep heeft en schrijf de afkorting hww eronder.
 Onderstreep gehad en schrijf de afkorting vdw eronder.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het hulpwerkwoord en voltooid deelwoord.

- *Zijn arm is gebroken.*

Noem het hulpwerkwoord. [is]

Noem het voltooid deelwoord. [gebroken]

Onderstreep is en schrijf de afkorting hww eronder.

Onderstreep gebroken en schrijf de afkorting vdw eronder.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *plezierige*
- *de cirkel*
- *het ledikantje*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **kastelen** en **bezocht** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ik heb de kastelen in Limburg bezocht.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ple⁹zie¹⁰rig¹²e**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de c¹⁵ir¹⁰kel**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cirrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **het le¹⁰di¹³kant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is ledikant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. ledikanten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.

Zin: Ik heb de kas¹⁰te¹⁰len in Limburg be⁹zocht³.

- **kas¹⁰te¹⁰len**. De klankgroep is **kasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **be⁹zocht³**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Ik heb de kastelen in Limburg bezocht.

hww lw znw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.
- Herhalen van woorden met 4 categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: apostrof-s-meervoud

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Kilwoord.** Ik schrijf i.
- **Centwoord.** Ik schrijf c.
- **Apostrof-s-woord.** Eerst apostrof, dan s.
- **Eeuw-ieuw-woord.** Ik denk aan de u.
- **Voorvoegsel.** Ik schrijf e.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het apostrof-s-meervoud.

 Wijs het apostrof-s-meervoud aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Voordoen

 Doe een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder. Bij dit woord denk je vier keer aan een categorie met de regel.

- **de gorilla's.** De klankgroep is **goo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ri**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de iglo's.** Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **gloo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

Denk er bij het dictee aan steeds maar één keer de woorden en de zin te zeggen.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok 1	week 5	les 4	spelling
------------------	------------------	--------------	-----------------

*** 1**

Schrijf het **enkelvoud** op.
Schrijf ook het **meervoud** op.

 de <u>opa</u> de <u>opa's</u>	 de <u>euro</u> de <u>euro's</u>	 de <u>zebra</u> de <u>zebra's</u>
 de <u>foto</u> de <u>foto's</u>	 de <u>auto</u> de <u>auto's</u>	 de <u>lama</u> de <u>lama's</u>

*** 2**

Schrijf het woord op.
Zet een kruisje bij de goede categorie(ën).

Dit is de e..... in zijn soort.	<u>enige</u>	☒	☐	☒
In de wei staan lam	<u>lammetjes</u>	☒	☐	☐
In de vieren we Kerst.	<u>december</u>	☒	☒	☐
Dat is een grap mop!	<u>grappige</u>	☒	☐	☐
Vannacht lan.....ren ze de raket.	<u>lanceren</u>	☒	☒	☒
Het big knorde hard.	<u>biggetje</u>	☒	☐	☒

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de zebra's**
- **lichamelijke**
- **de inrichting**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **dauw** en **grasveld** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Saar ziet dauw op het grasveld.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ze¹⁰bra¹⁰s¹⁶**. De klankgroep is **zee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **braa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **lich^{ch}a¹⁰melijk¹²e**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **chaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **de *in¹richt³ing²**. Samenstelling. 1^e woord: **in**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **richting**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Saar ziet dauw¹ op het *gras¹veld⁸.

- **dauw¹**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au.
- ***gras¹veld⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **gras**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **veld**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. velden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Saar ziet dauw op het grasveld.

znw ww znw lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 5.

Tip voor werkvorm in de les

Oefen met een bal. Zeg een categorie, gooi de bal. Een kind vangt de bal en noemt een woord bij de categorie. Zo gaat de bal rond. Na drie woorden noem je een nieuwe categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **bedrijven**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **drij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **cello's**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **ce**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Oefen eventueel ook met: onderstrepen, achtervolgen of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de koala**
- **de chaos**
- **ik feliciteer**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **hond** en **lichtje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heeft die hond een lichtje aan zijn riem?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ko¹⁰a¹⁰la¹⁰**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de ch¹⁰a¹⁰os**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **chaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **ik fe¹⁰li¹³c¹⁵i¹³teer⁵**. De klankgroep is **fee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i. Eer-woord. Ik schrijf ee.

Zin: Heeft die hond⁸ een licht³je¹¹ aan zijn riem?

- **hond⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. honden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **licht³je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is licht. Dat is een Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Dan je erachter.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Heeft die hond een lichtje aan zijn riem?

ww znw lw znw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: woord met -eren, -elen, -enen

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

F/v-woorden

 Zeg het woord. De kinderen geven om beurten aan in welke rij het hoort: f of v.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **verplicht.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **fontein.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **fonn**. De laatste klank is **nn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.
- **vangst.** Zingwoord. Ik schrijf ng. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. vangsten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **familie.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **faa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

Je oefent in deze les met het apostrof-s-meervoud en woorden met -eren, -elen en -enen (/urun/, /ulun/, /unun/).

 Herhaal de regel van het apostrof-s-meervoud.

Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

 Bekijk samen het categoriefilmpje van woorden met -eren, -elen en -enen.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les zijn dat woorden met -eren, -elen en -enen. Zeg de regel die erbij hoort:

Woord met -eren, -elen, -enen. Ik schrijf twee keer e.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de menu's.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf *e*. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de *uu* weg. Apostrof-*s*-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-*s*, behalve bij *ee*.
- **de volwassenen.** De klankgroep is **volll**. De laatste klank is **lll**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **wa**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de *s* dubbel. Woord met /unun/. Ik schrijf twee keer *e*.
- **de kinderen.** De klankgroep is **kinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer *e*.

blok 1	week 6	les 1	
spelling			
* 1			
Schrijf het meervoud op.			
Joke had veel eu[] in haar portomonnee.		<i>euro's</i> _____	
Er rijden veel au[] op straat.		<i>auto's</i> _____	
De acrobaat maakte meerdere sa[] achter elkaar.		<i>salto's</i> _____	
De pan[] eten soms wel 20 kilo bamboe per dag.		<i>panda's</i> _____	
Als je jodelt in de bergen, hoor je vaak meerdere e[].		<i>echo's</i> _____	
Die zangeres heeft al in veel ope[] gezongen.		<i>opera's</i> _____	
* 2			
Vul -elen of -enen in. Schrijf de woorden in de goede rij.			
de amand <i>elen</i> _____	wij hink <i>elen</i> _____	zij cirk <i>elen</i> _____	
de hers <i>enen</i> _____	wij stromp <i>elen</i> _____	de gevang <i>enen</i> _____	
wij rek <i>enen</i> _____	de volwass <i>enen</i> _____		
-elen -enen <i>de amandelen</i> _____ <i>wij hinkelen</i> _____ <i>wij strompelen</i> _____ <i>zij cirkelen</i> _____ <i>de hersenen</i> _____ <i>wij rekenen</i> _____ <i>de volwassenen</i> _____ <i>de gevangenen</i> _____			

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de echo's**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **choo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **wij klauteren**. De klankgroep is **klau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

Spreek het woord *nieuwsgierig* duidelijk uit als een samenstelling van *nieuws* en *gierig*.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij hunkeren**
- **de kassa's**
- **nieuwsgierig**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **zalmpje** en **friet** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heeft Kim een zalmpje bij de friet gegeten?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Kijk ook altijd zelf de dictees na om te controleren of de kinderen goed hebben nagekeken.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij hunk⁴eren^{eren}**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.
- **de ka¹⁰ssa^{10's}16**. De klankgroep is **ka**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- ***nieuw⁷sgie¹⁰rig¹²**. Samenstelling. 1^e woord: **nieuws**. Eeuw-ieuw- woord. Ik denk aan de u. 2^e woord: **gierig**. De klankgroep is **gie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Zin: Heeft Kim een zalm¹pje¹¹ bij de friet⁸ gegeten?

- **zalm¹pje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is zalm. Dat is een speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. Dan pje erachter.
- **friet⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. frieten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Heeft Kim een zalm¹pje bij de friet⁸ gegeten?

hww znw lw znw lw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: t(s)ie-woord

blok
1

week
6

les 2

spelling

* 1

Schrijf het woord op.

De hartchirurg voert een ope_____ uit.

operatie

Belangrijke dingen schrijf ik op een no_____ blok.

notitieblok

Als je door rood rijdt, houdt de po_____ je aan.

politie

Tussen twee woorden staat een spa____.

spatie

De auto gaat naar de garage voor een re_____.

reparatie

In de zomer gaan wij op va_____ naar België.

vakantie

Het Wereld Natuur Fonds is een grote org_____.

organisatie

% 2

Schrijf de woorden in de goede rij.

skelet

melaen

zebra

pech-versje

goochelaar

kachel

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg %•Hertogenbosch

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- ***dievenbende***. Samenstelling. 1^e woord: **die**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **die**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. 2^e woord: **bende**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **bennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
 - ***spiermassa's***. Samenstelling. 1^e woord: **spier**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **massa's**. De klankgroep is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- Oefen eventueel ook met: aardige, magazijn of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het t(s)ie-woord.

 Wijs het t(s)ie-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.*

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de politie.** De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **de informatie.** De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **forrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de presentatie.** De klankgroep is **pree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **sennnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de provincie**
- **de notitie**
- **eigenlijk**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **oefenen** en **gitaartjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Sam en Lot oefenen op hun kleine gitaartjes.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de pro¹⁰vin¹⁰c¹⁵ie**. De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **vinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c.
- **de no¹⁰ti¹³tie¹⁷**. De klankgroep is **noo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **ei¹⁰genlijk¹²**. De klankgroep is **ei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Zin: Sam en Lot oe¹⁰fenen^{enen} op hun kleine gi¹³taartjes¹¹.

- **oe¹⁰fenen^{enen}**. De klankgroep is **oe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /unun/. Ik schrijf twee keer e.
- **gi¹³taartjes¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is gitaar. Dat is een kilowoord. Ik schrijf i. Dan tjes erachter.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Sam en Lot oefenen op hun kleine gitaartjes.

znw znw ww bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opruimen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 5:

- voorzetsel.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Achter de wolken schijnt de zon.

lw znw ww lw znw

- Is **wolken** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]
- Noem het enkelvoud van **wolken**. [wolk]

Het lekkere ijsje is in de zon gesmolten.

lw bnw znw hww lw znw vdw

Leestekens

Schrijf de zin op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees de zin aan de kinderen voor.

Weerman Wim verwacht mooi weer in Gelderland.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoort voorzetsel uit groep 5.*

Het voorzetsel zegt iets over de precieze plaats, richting of tijd.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het voorzetsel herkent.

- Ik lig **op** een groen luchtbed. Het voorzetsel is op. Op zegt iets over de precieze plaats waar ik lig.

Onderstreep op en schrijf de afkorting vz eronder.

Samen doen

Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het werkwoord.

- Jort springt van de hoge duikplank.

Noem het voorzetsel. [van]

Onderstreep van en schrijf de afkorting vz eronder.

blok 1 week 6 les 3 grammatica

★ 1

Is het gekleurde woord een voorzetsel?
Zet een kruisje bij ja of nee.

	ja	nee
Leonie klimt op het klimrek.	☒	☐
Ze klimt naar de hoogste top .	☐	☒
Dan gebruikt ze de touwladder.	☐	☒
Nu loopt ze naar de overkant van het rek.	☒	☐
Klauterend over het net komt ze naar beneden.	☒	☐
Gelukkig is ze niet gevallen bij deze stunt.	☐	☒
Goed gedaan, Leonie!	☐	☒

★ 2

Vul in.

	hww	vdw
Poeke is pas geleden verhuisd.	<u>is</u>	<u>verhuisd</u>
Ze is nog niet gewend aan haar nieuwe huis.	<u>is</u>	<u>gewend</u>
Alles had een andere plek gekregen.	<u>had</u>	<u>gekregen</u>
De etensbak was op de gang gezet.	<u>was</u>	<u>gezet</u>
Haar mand was voor de open haard geplaatst.	<u>was</u>	<u>geplaatst</u>
Daar heeft ze heerlijk in geslapen.	<u>heeft</u>	<u>geslapen</u>

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertsgrubosch

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij rammelen**
- **de vernauwing**
- **de topprestatie**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **geholpen** en **moeilijke** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heb jij hem geholpen met die moeilijke sommen?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij ra¹⁰mmelen^{elen}**. De klankgroep is **ra**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.
- **de ver⁹nau¹⁰wing²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Vernauwing staat niet op de au-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de au-plaat.

- **de *top¹pres¹⁰ta¹⁰tie¹⁷**. Samenstelling. 1^e woord: **top**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **prestatie**. De klankgroep is **presss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Zin: Heb jij hem ge⁹hol¹⁰pen met die moei⁶lijk¹²e sommen?

- **ge⁹hol¹⁰pen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **holll**. De laatste klank is **lll**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **moei⁶lijk¹²e**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Heb jij hem geholpen met die moeilijke sommen?

hww

vdw

vz

bnw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: colawoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m t(s)ie-woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het colawoord.

 Wijs het colawoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Colawoord. Ik schrijf c.*

Er zijn geen regels die bepalen of het woord met k of c moet worden geschreven. Je gaat de woorden herkennen en onthouden.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de cola**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **coo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de commendant**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **co**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. De klankgroep is **mannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. commandanten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de competitie.** Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **commm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok
1

week
6

Ies 4

spelling

* 1

Schrijf het woord op.

Ik hoor het de hele tijd. De kraan drupt onstan.

Tamar volgt een rsus taarten bakken.

Hij stapt in de abine van de vrachtwagen.

Er is een stukje weg. De puzzel is niet pleet.

Jasmin knutselt en schildert veel. Ze is erg tief.

In de ategorie Beste zangers heeft Frans gewonnen.

Tijdens val verkleed ik mij als piraat.

Mam had veel entaar op mijn nieuwe schoenen.

constant

cursus

cabine

compleet

creatief

categorie

carnaval

commentaar

* 2

Rara, wat is het?

Het is een stukje wit.
Het staat tussen twee woorden.
Het is een *spatie*.

Het is het woonhuis van een boer.
Het heeft schuren en stallen.
Het is een *boerderij*.

Het is om te drinken.
Het is bruin en prikkelt op je tong.
Het is *cola*.

We zijn heel blij.
We gooien onze armen omhoog.
We *juichen*.

Saal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogt Bosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de cobra's**
- **de jongleur**
- **'s nachts**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **aardige** en **vriendinnetje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Het aardige vriendinnetje van Bram is op bezoek geweest.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de c¹⁸o¹⁰bra¹⁰s¹⁶**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **coo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **braa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de jong²leur⁵**. Zingwoord. Ik schrijf ng. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **'s¹⁴ nacht³s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: Het aar¹⁰dig¹²e vrien¹⁰di¹⁰nnetje¹¹ van Bram is op bezoek geweest.

- **aar¹⁰dig¹²e**. De klankgroep is **aarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **vrien¹⁰di¹⁰nnetje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **vrienn**. De laatste klank is **nn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **di**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Het aardige vriendinnetje van Bram is op bezoek

lw bnw znw vz znw hww vz znw
geweest.
vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 5.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een eigen poster maken met als titel 'Mijn moeilijke categorie'. Ze zoeken in bijvoorbeeld folders, schoolboeken, tijdschriften en dictees naar woorden van deze categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **restaurantje**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.
- **combineren**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **commm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **nee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

Oefen eventueel ook met: officier, abrikozen of een keuze uit de woordenlijst.

Geef bij de individuele beurten vooral kinderen de beurt die moeite hebben met de aangeboden categorie. Laat in koor noemen wat de hele groep nog lastig vindt.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de cello's**
- **ik waarschuw**
- **de euromunt**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **uw** en **gehangen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heeft uw man de was aan de lijn gehangen?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de c¹⁵e¹⁰llo¹⁰s¹⁶**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **ce**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **ik waar¹⁰schuw^{uw}**. De klankgroep is **waarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **de *eu¹⁰ro¹⁰munt⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **euro**. De klankgroep is **eu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **roo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. 2^e woord: **munt**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. munten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

Zin: Heeft uw^{uw} man de was aan de lijn ge⁹hang²en?

- **uw^{uw}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **ge⁹hang²en**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Heeft uw man de was aan de lijn gehangen?

hww znw lw znw vz lw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen woorden met **apostrof-s-meervoud**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het colawoord.

Herhaal de regel van het colawoord. Colawoord. Ik schrijf c.

Voordoan

Doe een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- de locomotief.** De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **coo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Samen doen

Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- de mascara.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **masss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **raa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

OEFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- wij paaien**
- perfect**
- de spiermassa's**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **laurier** en **braadpan** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Pap doet vlees met laurier in de braadpan.

blok 1 week 7 les 1 spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

		
drie <u>cavia's</u>	de <u>bioscoop</u>	de <u>cactus</u>
		
de <u>cocoon</u>	de <u>mascara</u>	de <u>telescoop</u>

★ 2

Schrijf het woord op.

Oma zet haar kleine bril <u>op</u> .	<u>brilletje</u>
We bekijken wat oude fot <u>o's</u> .	<u>foto's</u>
Ik kruip wat di <u>ch</u> ter tegen oma aan.	<u>dichter</u>
'Ach kind, dat is to <u>ch</u> lang geleden!	<u>toch</u>
Bij een <u>ceremonie</u> in de kerk zong ik vaak.	<u>ceremonie</u>
De liedjes schre <u>ven</u> mijn vriendin en ik zelf.	<u>schreven</u>

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertzogenbosch

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij paai⁶en**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **per¹⁰fec¹⁸t⁸**. De klankgroep is **perrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. perfecte. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de *spier¹ma¹⁰ssa¹⁰s¹⁶**. Samenstelling. 1^e woord: **spier**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **massa's**. De klankgroep is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Zin: Pap doet vlees met lau¹⁰rier in de *braad⁸pan¹.

- **lau¹⁰rier**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **lau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- ***braad⁸pan¹**. Samenstelling. 1^e woord: **braad**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. braden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **pan**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstrept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Pap doet vlees met laurier in de braadpan.

znw ww znw vz znw vz lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.
- Herhalen van het grondwoord + te/ste.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- au-plaat en au-rap
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: langermaakwoord van het b-rijtje
- instructiefilm: grondwoord+te/ste
- Hang het printblad 'langermaakwoord van het b-rijtje' op.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **beluisteren**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **luiss**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.
- **illustratie**. De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **luss**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **traa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Oefen eventueel ook met: pictogram, keurigste of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. In deze les oefen je met het langermaakwoord van het b-rijtje en het grondwoord + te/ste.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het langermaakwoord van het b-rijtje.

Bekijk samen het categoriefilmpje van het grondwoord + te/ste.

 Wijs het langermaakwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Langermaakwoord van het b-rijtje.

Deze woorden met b aan het eind horen ook bij de langermaakwoorden, omdat je ze ook langer kunt maken om te horen hoe je ze moet schrijven. Een klein rijtje woorden heeft een b aan het eind, omdat je bij het langer maken een /b/ hoort. Deze woorden van het b-rijtje leer je uit je hoofd:

eb, heb, web,
drab, krab, slab, kwab,
rib, schub, schrob,
club en zeerob.

Hang het printblad met het langermaakwoord van het b-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categorie-kaart horen. In deze les is dat het grondwoord + te/ste.
Bij deze woorden kijk je eerst naar het grondwoord. Daarna vul je het aan met te om er een zelfstandig naamwoord van te maken of met ste om er bijvoorbeeld een overtreffende trap van te maken.

	blok 1	week 7	les 2	
				spelling
+ 1	Schrijf het woord op.			
	De spin weeft een mooi we .		<i>wef</i> _____	
	Per dag is het twee keer e en twee keer vloed.		<i>eb</i> _____	
	Veel mensen sporten bij een sportclu .		<i>sportclub</i> _____	
	Op het strand loopt een kleine kra .		<i>kraab</i> _____	
	Dieren met schubben noem je schu dieren.		<i>schubbieren</i> _____	
	De schoonmaker schroo t de vloer.		<i>schrobt</i> _____	
+ 2	Maak de rijen af.			
	+te		+ste	
	zwaar	de <i>zwaarte</i> _____	de <i>zwaarste</i> _____	kist
	groot	de <i>grootte</i> _____	de <i>grootste</i> _____	doos
	droog	de <i>droogte</i> _____	de <i>droogste</i> _____	zomer
	wijd	de <i>wijde</i> _____	de <i>wijdste</i> _____	trui
	warm	de <i>warmte</i> _____	de <i>warmste</i> _____	zomer
	rond	de <i>rondte</i> _____	de <i>rondste</i> _____	appel

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Voordoelen

 Doe vier woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de rib**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **de zeerob**. Samenstelling. 1^e woord: **zee**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **rob**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **hardste**. Grondwoord+ste. Grondwoord is hard. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. harde. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan ste.
- **de grootte**. Grondwoord+te. Grondwoord is groot. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. grote. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan te.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het web**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **de breedte**. Grondwoord+te. Grondwoord is breed. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de schub**
- **de begeleiding**
- **oudste**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **precies** en **tachtig** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Wij hebben precies tachtig schelpen gevonden op het strand.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de schub**⁸. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **de be⁹ge⁹lei¹⁰ding²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **oud⁸ste^{ste}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is oud. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. oude. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan ste.

Zin: Wij hebben pre⁹c¹⁵ies tach³tig¹² schelpen gevonden op het strand.

- **pre⁹c¹⁵ies**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Centwoord. Ik schrijf c.
- **tacht³ig¹²**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Wij hebben precies tachtig schelpen gevonden op het strand.

hww

znw

vdw

vz lw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij ontcijferen**
- **de breedte**
- **de tactiek**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gekleurde** en **vlaggetjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Suus zegt: 'Ik heb nog gekleurde vlaggetjes voor het feest.'

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij ont¹⁰c¹⁵ij¹⁰feren^{eren}**. De klankgroep is **ont**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.
- **de breed⁸te^{te}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is breed. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.
- **de tac¹⁸tiek**. Colawoord. Ik schrijf c.

Bij woorden met een klankzuiver einde (zoals tactiek) benoem je het klankzuivere deel (tiek) niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

Zin: Suus zegt: 'Ik heb nog ge⁹kleur⁵de vla¹⁰ggetjes¹¹ voor het feest.'

- **ge⁹kleur⁵de**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **vla¹⁰ggetjes¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **vla**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de g dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Suus zegt: 'Ik heb nog gekleurde vlaggetjes voor het

znw ww ww bnw znw vz lw
feest.'
znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: isch-woord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

   Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **cavia**. Colawaord. Ik schrijf c. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowaord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg
- **positie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowaord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **panda's**. De klankgroep is **pannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **daa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **zorgcentrum**. Samenstelling. 1^e woord: **zorg**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **centrum**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het isch-woord.

 Wijs het isch-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Isch-woord. Ik schrijf isch.*

Spreek /isch/ uit met de korte klank i en sch.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **tropisch.** De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **historisch.** De klankgroep is **hiss**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **fotografisch**. De klankgroep is **foo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **graa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

blok
1
week
7
les 4

spelling

* 1

Kijk naar het gekleurde woord.
Welk **bijvoeglijk naamwoord** hoort erbij?

(Anna) is monteur. (Zij) weet veel van **techniek**.

(Deze man) is een **komiek**.

Meestal oefent (de atleet) op de atletiekbaan.

(Oma) praat per **telefoon** met mijn oom.

Bij de molens zien (we) altijd wel een **toerist**.

Ze is technisch

Hij is kamisch

Hij is atletisch

Ze praat telefonisch

Het is toeristisch

* 2

Vul het woord in.

Ik heb een poster van een dinosaurus op mijn kamer.

Mijn tante speelt op de cello.

Het regent. Ik pak gauw mijn paraplu.

Wij hinkelen op het schoolplein.

In de tuin staat een sneeuwklakje.

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **fantastisch**
- **de kwab**
- **het restaurantje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **belachelijke** en **verzonnen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij vroeg: 'Hebben zij die belachelijke regels verzonnen?'

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **fan¹⁰tas¹⁰tisch¹⁹**. De klankgroep is **fannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **de kwab⁸**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **het res¹⁰tau¹⁰rant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.

Zin: Hij vroeg: 'Hebben zij die be⁹lach^{ch}elijk¹²e regels ver⁹zo¹⁰nⁿen?'

- **be⁹lach^{ch}elijk¹²e**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Woord van het pech-versje. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **ver⁹zo¹⁰nⁿen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Hij vroeg: 'Hebben zij die belachelijke regels

ww hww bnw znw

verzonnen?'

vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 5.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Zet een rechthoek in het midden van een groot vel papier en verdeel het papier om de rechthoek heen in vier vlakken. Schrijf in de rechthoek bijvoorbeeld 'au-plaat'. Geef de kinderen per viertal zo'n vel papier. De kinderen bedenken zo veel mogelijk woorden erbij en schrijven die in hun vak. Na een paar minuten gaan de kinderen delen en uitwisselen. Samen hebben ze een heleboel au-woorden verzameld.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **lucifer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **belangstelling**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng. De klankgroep is **ste**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: elektrisch, veiligste of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het reclamefilmpje**
- **vertrouwd**
- **de amandelen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **lawaai** en **bovenste** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Paul zei: 'Wat een lawaai op de bovenste verdieping.'

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het *re⁹c¹⁸la¹⁰mefilm¹pje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is reclamefilm. Dat is een samenstelling. 1^e woord: **reclame**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **claa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. 2^e woord: **film**. Dat is een speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. Dan pje erachter.
- **ver⁹trouwd⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. vertrouwde. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **de a¹⁰man¹⁰delen^{elen}**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **mannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.

Zin: Paul zei: 'Wat een la¹⁰waai⁶ op de bo¹⁰venste^{ste} verdieping.'

- **la¹⁰waai⁶**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **bo¹⁰venste^{ste}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is boven. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **boo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Dan ste.

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Paul zei: 'Wat een lawaai op de bovenste verdieping.'

znw ww lw znw vz lw bnw znw

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 8 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 8 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

⌚ 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

🗂️🗂️🗂️ Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m colawoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

INSTRUCTIE

⌚ 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het isch-woord.

🗂️ Herhaal de regel van het isch-woord. *Isch-woord. Ik schrijf isch.*

Voordoen

🗂️🗂️🗂️ Doe een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- Atlantisch.** De klankgroep is **At**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **lannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Samen doen

🗂️🗂️ Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- gigantisch.** Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **gannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

🗂️ Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

📖 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- wij beluisteren**
- magnetisch**
- de piano's**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **vakantie** en **camera** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

In de vakantie verloor Hans zijn camera in Duitsland.

blok 1 week 8 les 1 spelling

*** 1**

Vul het woord in.

Dit is een vulkanisch gebergte.

Ik ga op vakantie naar een tropisch eiland.

Samira maakt een telefonische afspraak.

Mijn ouders rijden in een elektrische auto.

Uzer heeft een magnetische kracht.

*** 2**

Schrijf het woord op.
Zet een kruisje bij de goede categorie(ën).

	enige	lammetjes	december	grappige	lanceren	biggetje
Dit is de e in zijn soort.	☒	☐	☐	☐	☐	☒
In de wei staan lammetjes.	☒	☒	☐	☐	☐	☐
In de vierien we Kerst.	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Dat is een grappig mop!	☒	☐	☐	☒	☐	☐
Vannacht lanren ze de raket.	☒	☒	☐	☐	☒	☐
Het big knorde hard.	☒	☐	☐	☒	☐	☐

Staal - groep 6 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertzogenbosch

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij be⁹luis¹⁰teren^{eren}**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **luisss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.
- **mag¹⁰ne¹⁰tisch¹⁹**. De klankgroep is **maggg**. De laatste klank is **ggg**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **nee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **de pi¹³a¹⁰no¹⁰s¹⁶**. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **noo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Zin: In de va¹⁰kan¹⁰tie¹⁷ verloor Hans zijn c¹⁸a¹⁰mera¹⁰ in Duitsland.

- **va¹⁰kan¹⁰tie¹⁷**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **vaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **kannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **c¹⁸a¹⁰mera¹⁰**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **raa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

In de vakantie verloor Hans zijn camera in Duitsland.

vz lw znw ww znw znw vz znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO SPELLING

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- registratieblad spelling groep 6

Kinderen

- toetsblad spelling blok 1
- staalboek

LESINFO GRAMMATICA

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden woordsoorten.

MATERIAAL

Leerkracht

- registratieblad grammatica groep 6

Kinderen

- toetsblad grammatica blok 1

naam: _____ groep 6 blok 1 toets spelling

1 <i>de neushoorn</i>	11 <i>het skeletje</i>
2 <i>beroemd</i>	12 <i>de cirkels</i>
3 <i>de spreekwies</i>	13 <i>wij reinigen</i>
4 <i>'s winters</i>	14 <i>de kabeljauw</i>
5 <i>het ringetje</i>	15 <i>de cijfers</i>
6 <i>luchtig</i>	16 <i>de longkwab</i>
7 <i>de iglo's</i>	17 <i>de politie</i>
8 <i>wij mankeren</i>	18 <i>sluwste</i>
9 <i>perfect</i>	19 <i>technisch</i>
10 <i>vloeibaar</i>	20 <i>de volwassenen</i>

1 *Aafke van Dam vroeg: 'Scheen het zonnetje in Leeuwarden?'*

2 *Ze verkochten in Limburg heerlijke frambozenvlaaien.*

Staal - groep 6 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

naam: _____ groep 6 blok 1 toets grammatica

1 Kijk naar de dicteezinnen.
Staan de hoofdletters en leestekens goed?

2 Onderstreep het **hulpwerkwoord**. Paul is naar de kringloopwinkel geweest.

3 Onderstreep het zelfstandig naamwoord in het **meervoud**. Hij kwam thuis met een tas vol leuke spulletjes.

4 Onderstreep het **voltooid deelwoord**. De tandarts heeft gisteren mijn gebit gecontroleerd.

5 Onderstreep het **hulpwerkwoord**. Gelukkig heeft hij geen enkel gaatje gevonden.

6 Onderstreep het zelfstandig naamwoord in het **enkelvoud**. Wij poetsen onze tanden met een elektrische tandenborstel.

7 Onderstreep het **voltooid deelwoord**. Lara heeft vroeger in Utrecht gewoond.

8 Onderstreep het **bijvoeglijk naamwoord**. Vanuit haar kamer kon ze de bekende Domtoren zien.

9 Onderstreep het **voltooid deelwoord**. Opa heeft het tuinafval in de groenbak gegooid.

10 Welke woordsoort is **rode** in de zin?
In oma's tuin bloeien rode rozen.

– hulpwerkwoord
– bijvoeglijk naamwoord
– zelfstandig naamwoord

Staal - groep 6 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

INTRODUCTIE

Vertel de kinderen dat ze een toets gaan maken. Door de toets wordt duidelijk of de aangeboden stof goed begrepen is. Begin met het toetsdictee. *We doen het op dezelfde manier als altijd. Het zijn nu alleen meer woorden en zinnen.*

Je kunt voor het dictee ook een schrijfbord met dezelfde liniaal als het dicteeschrift gebruiken.

Aansluitend of op een ander moment neem je de grammaticatoets af.

TOETS

⌚ 30 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het toetsdictee heeft twintig woorden en twee zinnen. *Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op. Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op. Ze schrijven de **categorienummers** boven de woorden.

1 <i>de neushoorn</i>	11 <i>het skeletje</i>
2 <i>beroemd</i>	12 <i>de cirkels</i>
3 <i>de spreekw'tjes</i>	13 <i>wij reinigen</i>
4 <i>'s winters</i>	14 <i>de kabeljauw</i>
5 <i>het ringetje</i>	15 <i>de cijfers</i>
6 <i>luchtig</i>	16 <i>de longkwab</i>
7 <i>de iglo's</i>	17 <i>de politie</i>
8 <i>wij mankeren</i>	18 <i>sluwste</i>
9 <i>perfect</i>	19 <i>technisch</i>
10 <i>vloeibaar</i>	20 <i>de volwassenen</i>

Zeg elke zin één keer.

- 1 *Aafke van Dam vroeg: 'Scheen het zonnetje in Leeuwarden?'*
- 2 *Ze verkochten in Limburg heerlijke frambozenvlaaien.*

De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

 De kinderen maken de grammaticatoets op het toetsblad grammatica.

Spreek af wat de kinderen doen als ze een opdracht niet helemaal begrijpen, bijvoorbeeld vinger opsteken of de opdracht even overslaan.

Spreek ook af wat de kinderen mogen doen als ze snel klaar zijn met de toets. Hebben zij daar materiaal voor nodig? Laat ze dat alvast klaarleggen.

BEOORDELING

Kijk de toets na.

- 1 **de neus⁵hoor⁵n*
- 2 *be⁹roemd⁸*
- 3 *de spreekw⁷tjes¹¹*
- 4 *'s¹⁴ win¹⁰ters*
- 5 *het ring²etje¹¹*
- 6 *lucht³ig¹²*
- 7 *de i¹³glo¹⁰'s¹⁶*
- 8 *wij man⁴e¹⁰ren*
- 9 *per¹⁰fec¹⁸t⁸*
- 10 *vloe⁶baar*
- 11 *het ske⁹let⁸je¹¹*
- 12 *de c¹⁵ir¹⁰kels*
- 13 *wij rei¹⁰nig¹²en*
- 14 *de ka¹⁰beljauw*
- 15 *de c¹⁵ij¹⁰fers*
- 16 **de long²kwab⁸*
- 17 *de po¹⁰li¹³tie¹⁷*
- 18 *sluw^{uw}ste^{ste}*
- 19 *tech^{ch}nisch¹⁹*
- 20 *de vol¹⁰wa¹⁰ssen^{enen}*

- 1 *zo¹⁰nnetje¹¹*
Leeuw⁷ar¹⁰den
- 2 *ver⁹kocht³en*
heer⁵lijk¹²e
**fram¹⁰bo¹⁰zenvlaai⁶en*

Noteer de resultaten van het toetsdictee op het registratieblad. Noteer het totaal aantal goede woorden.

- Scoort een kind matig of onvoldoende, analyseer dan hoeveel fouten er per spellingcategorie zijn gemaakt. Geef deze kinderen extra instructie in week 4 en geef ze extra beurten bij het dagelijks opfrissen of bij de nabespreking.
- Ga bij de kinderen die voldoende, goed of zeer goed scoren na of de woorden die zij fout hebben geschreven uit één categorie komen. Als dat het geval is, kun je de kinderen in week 4 extra instructie geven.

VERVOLG

Bepaal op grond van het registratieblad welke kinderen extra instructie krijgen in week 4 en met welke onderdelen ze nog problemen hebben.

- In les 4 en/of 5 kun je categorieën herhalen.
- In les 3 kun je eerder aangeboden grammaticaonderdelen herhalen.

OEFENEN

 Kinderen die eerder klaar zijn met de toets kunnen verdergaan met de extra pagina in het werkboek bij week 3 les 4, met het extra oefenen achter in het werkboek of de oefensoftware.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen in welke tijd de zin staat.

- *Hij stinkt naar vis.*
- *Wat is het werkwoord?* [stinkt]
- *Gebeurt het nu of gebeurde het eerder?* [Het gebeurde eerder, dus verleden tijd.]
- *De kat heeft het ook geroken.*
- *Heeft de zin een hulpwerkwoord en een voltooid deelwoord?* [Ja (heeft geroken), dus voltooid tijd. Geroken is een voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, klankgroepenwoord).]

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de fauna**
- **het fluitconcert**
- **ik schrob**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij 's ochtends en konijnenhok het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jan zegt: 'Ik leg 's ochtends vers voer in het konijnenhok.'

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de fau¹⁰na¹⁰**. De klankgroep is **fau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **het *fluit⁸c¹⁸on¹⁰c¹⁵ert⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **fluit**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. fluiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **concert**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **connn**.

De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. concerten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **ik schrob⁸**. Langermaakwoord van het b-rijtje.

Zin: Jan zegt: 'Ik leg 's¹⁴ ocht³end⁸s vers voer in het *ko¹⁰nij¹⁰nenhok¹.'

- **'s¹⁴ ocht³end⁸s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. ochtenden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- ***ko¹⁰nij¹⁰nenhok¹**. Samenstelling. 1^e woord: **konijnen**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **nij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. 2^e woord: **hok**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jan zegt: 'Ik leg 's ochtends vers voer in het

znw ww ww bnw znw vz lw

konijnenhok.'

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de werkwoorden van groep 5: verleden en voltooid tijd van sterke werkwoorden.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 8 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 8 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: werkwoorden vt sterk en volt

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ei/ij-woorden

 Zeg het woord. De kinderen geven om de beurt aan in welke rij het hoort: korte ei of lange ij.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **weigeren.** De klankgroep is **wei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.
- **azijn.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- **omheining.** De klankgroep is **ommm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **bevrijding.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **vrij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van werkwoorden uit groep 5 met de nieuwe regels van Staal.*

 Bekijk samen eventueel de werkwoordanimaties.

Als je een werkwoord van tijd verandert en de klank van de klinker verandert mee, dan is het een klankveranderend werkwoord. Een klankveranderend werkwoord is een sterk werkwoord.

Als de klank van de klinker niet verandert, dan is het een klankvast werkwoord. Een klankvast werkwoord is een zwak werkwoord.

Vertel de kinderen dat ze bij de spelling van de sterke werkwoorden in de verleden tijd aan de categorie en de regel moeten denken.

De werkwoordregel is: Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart.

Het herkennen van de persoonsvorm wordt in blok 2 herhaald.

Voordoen

 Doe twee werkwoorden voor.

- **ik zwem.** Ik zet het in de verleden tijd: ik zwom.
Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord.
Ik denk aan de categoriekaart (hakwoord).
- **wij varen.** Ik zet het in de verleden tijd: wij voeren.
Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord.
Ik denk aan de categoriekaart (klankgroepenwoord).

blok
1

week
8

les 4

spelling

* 1

Is het gekleurde werkwoord **sterk** of **zwak**?
Zet een kruisje.

sterk	zwak
☒	☐
☒	☐
☐	☒
☐	☒
☒	☐

De **spin** **ving** een vlieg in zijn web.
In het water **genoten** **(de olifanten)**.
De **mieren** **werkten** goed samen.
Waarom **blafte** **(de hond)** haar de bezoeker?
Gisterochtend **zongen** **(de merels)** niet.

* 2

Schrijf het **werkwoord** op. Schrijf ook de **verleden tijd** op.

 ik graaf _____ ik groef _____	 ik zwem _____ ik zwom _____	 wij schrijven _____ wij schreven _____
 ik drink _____ ik dronk _____	 wij blazen _____ wij bliezen _____	 ik zing _____ ik zong _____

Staal • groep 6 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **mijn zus helpt**. Zet het in de verleden tijd. [mijn zus hielp. Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart (speciaal hakwoord).]
- **de boot drijft**. Zet het in de verleden tijd. [de boot dreef. Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart (hakwoord).]

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de lucifer**
- **de democratie**
- **zoutste**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **ontbijtspek** en **boterhammetjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Puk en Stien aten een ei met ontbijtspek op hun boterhammetjes.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de lu¹⁰c¹⁵i¹³fer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **de de¹⁰mo¹⁰c¹⁸ra¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **mo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **craa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

- **zout⁸ste^{te}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is zout. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. zoute. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan ste.

Zin: Puk en Stien aten een ei met *ont¹⁰bijt⁸spek¹ op hun bo¹⁰terha¹⁰mmetjes¹¹.

- ***ont¹⁰bijt⁸spek¹**. Samenstelling. 1^e woord: **ontbijt**. De klankgroep is **ont**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. ontbijten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **spek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **bo¹⁰terha¹⁰mmetjes¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **boo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ha**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

In welke tijd staat de zin? [verleden tijd (aten)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Puk en Stien aten een ei met ontbijtspek op hun

znw znw ww lw znw vz znw vz
boterhammetjes.

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 5.

Tip voor werkvorm in de les

Verdeel de klas in groepjes. Ze doen een zogenaamde (bijvoorbeeld) isch-woordenwedstrijd. Welk groepje bedenkt in twee minuten de meeste isch-woorden?

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **spulletjes**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **spu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **l** dubbel. Dan **-etjes**. Ik schrijf twee keer **e**.
- **inbrekers**. De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **bree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **ee** weg.

Oefen eventueel ook met: bekeuring, garantie of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de trouwerij**
- **toeristisch**
- **doorzichtige**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **winkelier** en **politie** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De winkelier heeft de dief naar de politie gebracht.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de trou¹⁰werij**. De klankgroep is **trou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- **toe¹⁰ris¹⁰tisch¹⁹**. De klankgroep is **toe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **risss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **door⁵zicht³ig¹²e**. Oor-woord. Ik schrijf oo. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Zin: De wink⁴elier heeft de dief naar de po¹⁰li¹³tie¹⁷ gebracht.

- **wink⁴elier**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **po¹⁰li¹³tie¹⁷**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kiloword. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

- **gebracht**. Voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, luchtwoord).

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De winkelier heeft de dief naar de politie gebracht.

lw znw hww lw znw vz lw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammaticaonderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Bekijk het complete overzicht met tips in de algemene handleiding.

colofon

Realisatie

Projectgroep Malmberg B.V.

Bureauredactie: Bureau Sproet

Opmaak: PPMP Prepress, Wolvega

Ontwerp

Taste of Yellow concept & design

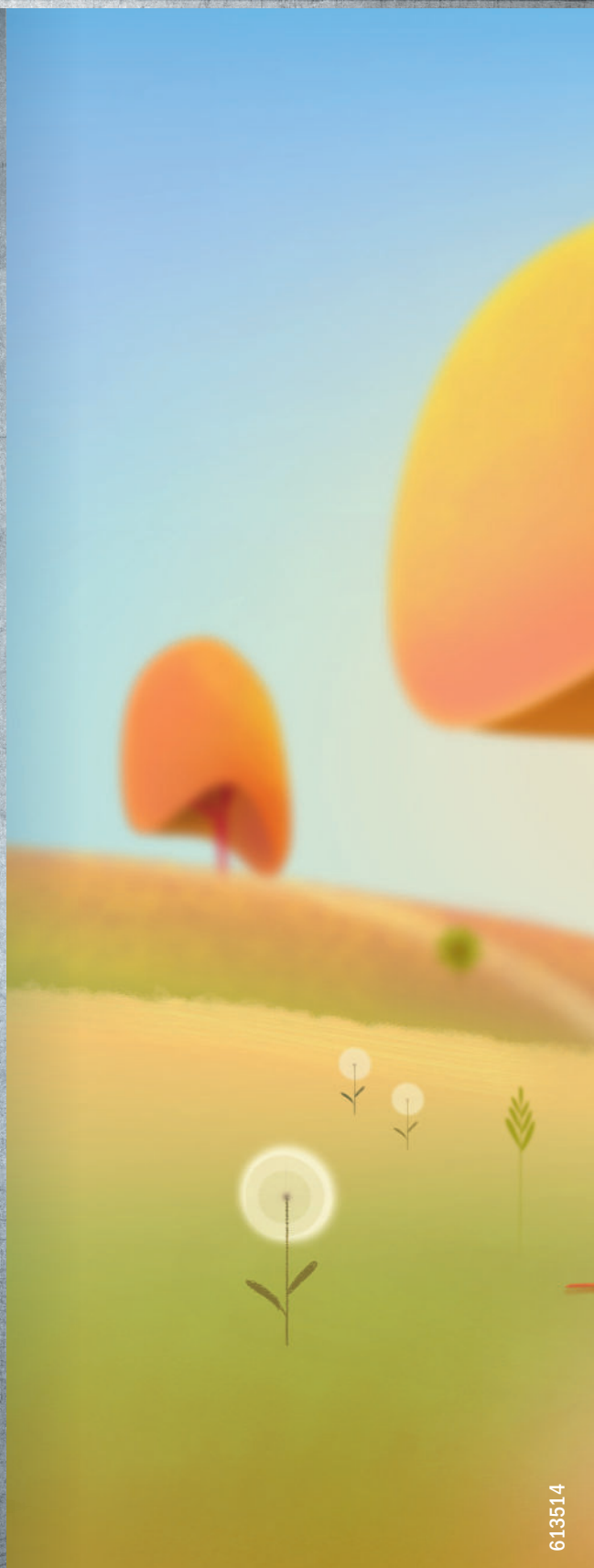
Staal

Eerste druk, eerste oplage

MALMBERG

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Alle rechten voorbehouden. Geen tekst- en datamining toegestaan. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden. De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien u meent als rechthebbende in aanmerking te komen, kunt u zich tot de uitgever wenden.

613514